

Ֆինանսական հաշվետվություններ և
անկախ արդիտորի եզրակացություն

ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ Փակ
Բաժնետիրական Ընկերություն

31 դեկտեմբերի 2009թ.

Բովանդակություն

	Էջ
Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	1
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	3
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	4
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	5
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	6
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	7

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

Գրասրահ Թորնթոն Ամիո ՍՊԸ
ՀՀ, ք. Երևան 0012
Վաղարշյան 8/1

Հ. +374 10 260 964
Ֆ. +374 10 260 961

Grant Thornton Amyot LLC
8/1 Vagharshyan Str.
0012 Yerevan, Armenia

T +374 10 260 964
F +374 10 260 961
www.gta.am

«Արմսվիսթանկ» ՓԲԸ-ի բաժնետիրոջը և Խորհրդին.

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Արմսվիսթանկ» ՓԲԸ-ի (այսուհետ՝ «Բանկ») կից ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիրը և այլ պարզաբանող ծանոթագրություններ:

Ֆինանսական հաշվետվությունների համար տնօրինության պատասխանատվությունը

Բանկի տնօրինությունը պատասխանատու է սույն ֆինանսական հաշվետվությունները ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին համապատասխան պատրաստելու և արժանահավատորեն ներկայացնելու համար: Այս պատասխանատվությունը ներառում է խաբեության կամ սխալի հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելու և արժանահավատորեն ներկայացնելու համար անհրաժեշտ ներքին վերահսկողության համակարգի մշակումը, կիրառումը և պահպանումը, հաշվապահական հաշվառման համապատասխան քաղաքականության ընտրությունը և կիրառումը, ինչպես նաև տվյալ հանգամանքներում ողջամիտ հաշվապահական գնահատումների կատարումը:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը

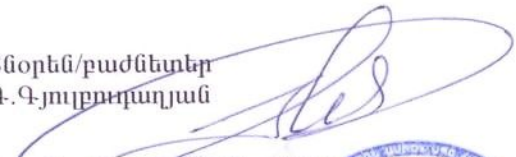
Մեր պատասխանատվությունն է անցկացված աուդիտի հիման վրա եզրակացություն արտահայտել սույն ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ: Մենք աուդիտն անցկացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համապատասխան: Այս ստանդարտները պահանջում են, որպեսզի մենք պահպանենք մասնագիտական վարքագծի կանոնները և աուդիտը պլանավորենք ու իրականացնենք այնպես, որպեսզի ձեռք բերենք ողջամիտ երաշխիք, որ ֆինանսական հաշվետվությունները զերծ են էական խեղաթյուրումներից:

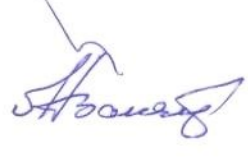
Աուդիտը ներառում է ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված գումարների և բացահայտումների վերաբերյալ աուդիտորական ապացույցներ ձեռք բերելու նպատակով ընթացակարգերի իրականացումը: Ընթացակարգերի ընտրությունը հիմնված է աուդիտորի դատողության վրա, ներառյալ խաբեության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկի գնահատումը: Այս ռիսկերը գնահատելիս աուդիտորն ուսումնասիրում է Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելու և արժանահավատորեն ներկայացնելու համար անհրաժեշտ ներքին վերահսկողության համակարգը, տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, սակայն ոչ Բանկի ներքին վերահսկողության համակարգի արդյունավետության մասին կարծիք արտահայտելու նպատակով: Աուդիտը ներառում է կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության, տնօրինության կողմից կատարած հաշվապահական գնահատումների, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման գնահատումը:

Մենք գտնում ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար հիմք են հանդիսանում մեր աուդիտորական եզրակացությունն արտահայտելու համար:

Եզրակացություն

Մեր կարծիքով ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների և դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն ֆինանսական Հաշվետվությունների Միջազգային Ստանդարտների:

Տնօրեն/բաժնետեր
Գ.Գյուլբերդյան

Աուդիտոր
Ա. Վանյան

Գրանք թողնե՞րն Ամիո ՍՊԸ
06 ապրիլի 2010թ.
ք. Երևան

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	Ծանոթ.	2009թ. դեկ.31-ին ավարտված տարվա համար	2008թ. դեկ.31-ին ավարտված տարվա համար
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	6	2,513,160	1,652,478
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	6	(1,244,919)	(901,720)
Զուտ տոկոսային եկամուտներ		1,268,241	750,758
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	7	75,883	57,823
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	7	(18,166)	(11,551)
Զուտ կոմիսիոն և այլ եկամուտներ		57,717	46,272
Զուտ առևտրային եկամուտ	8	62,961	111,590
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներից զուտ շահույթ		156,733	45,971
Այլ եկամուտներ	9	74,930	43,281
Վարկային կորուստների արժեզրկման ծախս	15	(299,971)	(50,389)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	10	(416,427)	(405,262)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	17	(34,423)	(25,275)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	18	(5,912)	(3,732)
Այլ ծախսեր	11	(176,127)	(158,583)
Շահույթ մինչև հարկում		687,722	354,631
Շահութահարկի գծով ծախս	12	(127,404)	(74,868)
Տարվա շահույթ		560,318	279,763
Այլ համապարփակ եկամուտ			
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ օգուտ		69,733	21,691
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցված զուտ (օգուտ)/վնաս		(109,833)	65,330
Այլ համապարփակ եկամուտին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ		8,067	(17,452)
Տարվա այլ համապարփակ եկամուտ/(վնաս) հարկումից հետո		(32,033)	69,569
Ընդամենը տարվա համապարփակ եկամուտ		528,285	349,332

7-ից 53 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	Ծանոթ.	2009թ. դեկ. 31-ի դրությամբ	2008թ. դեկ. 31-ի դրությամբ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	13	2,030,121	2,465,474
Թանկարժեք մետաղներ		-	110,496
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	14	2,595,767	2,871,730
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	15	10,376,790	7,156,858
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	16	6,771,933	2,413,411
Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	24	7,070,431	8,055,331
Հիմնական միջոցներ	17	668,888	289,892
Ոչ նյութական ակտիվներ	18	41,853	47,765
Հետաձգված հարկային ակտիվ	12	38,995	25,184
Այլ ակտիվներ	19	54,483	68,965
Ընդամենը՝ ակտիվներ		29,649,261	23,505,106
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	20	8,150,878	8,648,165
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	21	4,674,120	433,109
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	22	8,593,538	8,844,940
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն		81,375	16,396
Այլ պարտավորություններ	23	79,912	22,343
Ընդամենը՝ պարտավորություններ		21,579,823	17,964,953
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	25	7,002,000	5,001,000
Գլխավոր պահուստ		200,000	100,000
Այլ պահուստներ		(151,998)	(119,965)
Չբաշխված շահույթ		1,019,436	559,118
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ		8,069,438	5,540,153
Ընդամենը՝ պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		29,649,261	23,505,106

Ֆինանսական հաշվետվությունները, ներկայացված 3-ից 53 էջերում ստորագրվել են Բանկի գործադիր տնօրենի և գլխավոր հաշվապահի կողմից 06 ապրիլի 2010թ-ին:

7-ից 53 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Գ. ՄԱՉԱՆՅԱՆ
Գործադիր տնօրեն

Ս. ԲԱՂԴԱՍՍՐՅԱՆ
Գլխավոր հաշվապահ

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնետիրական կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների գծով վերագնահատման պահուստ	Կուտակված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 01.01.2008թ. դրությամբ	3,750,000	20,000	(189,534)	359,355	3,939,821
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	1,251,000	-	-	-	1,251,000
Հատկացում պահուստին	-	80,000	-	(80,000)	-
Սեփականատերերի հետ գործարքներ	1,251,000	80,000	-	(80,000)	1,251,000
Տարվա շահույթ	-	-	-	279,763	279,763
Այլ համապարփակ եկամուտ					
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ օգուտ	-	-	21,691	-	21,691
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցված զուտ վնաս	-	-	65,330	-	65,330
Այլ համապարփակ եկամուտին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	(17,452)	-	(17,452)
Ընդամենը տարվա համապարփակ եկամուտ	-	-	69,569	279,763	349,332
Հաշվեկշիռը 31.12.08թ. դրությամբ	5,001,000	100,000	(119,965)	559,118	5,540,153
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	2,001,000	-	-	-	2,001,000
Հատկացում պահուստին	-	100,000	-	(100,000)	-
Սեփականատերերի հետ գործարքներ	2,001,000	100,000	-	(100,000)	2,001,000
Տարվա շահույթ	-	-	-	560,318	560,318
Այլ համապարփակ եկամուտ					
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ օգուտ	-	-	69,733	-	69,733
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցված զուտ օգուտ	-	-	(109,833)	-	(109,833)
Այլ համապարփակ եկամուտին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	8,067	-	8,067
Ընդամենը տարվա համապարփակ եկամուտ	-	-	(32,033)	560,318	528,285
Հաշվեկշիռը 31.12.09թ. դրությամբ	7,002,000	200,000	(151,998)	1,019,436	8,069,438

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	31.12.09թ-ին ավարտված տարվա համար	31.12.08թ-ին ավարտված տարվա համար
Գործառնական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Շահույթ մինչև հարկումը	687,722	354,631
<i>Ճշգրտումներ</i>		
Ակտիվների հնարավոր կորուստների արժեզրկման ծախս	299,971	50,389
Մաշվածության և ամորտիզացիոն մասհանումներ	40,335	29,007
Հիմնական միջոցների վաճառքից վնաս	36	96
Ստացվելիք տոկոսներ	(93,418)	(49,440)
Վճարվելիք տոկոսներ	9,712	17,964
Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների արտարժույթային վերագնահատումից զուտ (եկամուտ)/վնաս	(19,115)	6,100
Դրամական հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները	925,243	408,747
<i>(Ավելացում)/նվազում գործառնական ակտիվներում</i>		
Թանկարժեք մետաղներ	110,496	(110,496)
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(803,315)	4,585,131
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	(2,596,166)	(2,626,934)
Այլ ակտիվներ	56,798	(59,255)
Ավելացում/(նվազում) գործառնական պարտավորություններում		
Ռեպո համաձայնագրեր ՀՀ ԿԲ-ի հետ	(2,844,637)	5,896,055
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,308,391	(6,530,249)
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	(2,137,488)	1,684,039
Այլ պարտավորություններ	52,944	(1,331)
Զուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկը	(4,927,734)	3,245,707
Վճարված շահութահարկ	(68,171)	(114,294)
Գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	(4,995,905)	3,131,413
Ներդրումային գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Ներդրումային արժեթղթերի առք	(3,311,025)	(4,144,713)
Հիմնական միջոցների առք	(414,255)	(257,225)
Հիմնական միջոցների վաճառք	800	-
Ոչ նյութական ակտիվների առք	-	(25,388)
Ներդրումային գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	(3,724,480)	(4,427,326)
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Բաժնետիրական կապիտալի թողարկում	2,001,000	1,251,000
ՀՀ ԿԲ-ից վարկերի ստացում	2,321,440	417,595
Ֆինանս. կազմակերպ.-ից վարկերի ստացում/(մարում)	1,827,673	(420,460)
Ֆինանսական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	6,150,113	1,248,135
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ նվազում	(2,570,272)	(47,778)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	4,274,357	4,286,997
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	892,908	35,138
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ (ժանոթ.13)	2,596,993	4,274,357

Լրացուցիչ տեղեկատվություն

Ստացված տոկոսներ	2,419,742	1,603,038
Վճարված տոկոսներ	(1,235,207)	(883,756)

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից Ծանոթագրություններ

1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«Արմավիսբանկ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնվել է 2004 թվականին և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է 07 հոկտեմբերի 2004 թվականին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N84 արտոնագրային համարով:

Բանկի հիմնական գործունեությունը կորպորատիվ, ներդրումային և մասնավոր ֆինանսների կառավարմանը բնորոշ ծառայությունների մատուցումն է՝ ֆինանսական գործիքներում ներդրումներ, ֆիզիկական և իրավաբանական անձանցից ավանդների ներգրավում, ֆինանսավորման (վարկավորում, ֆակտորինգ) և բանկային այլ ծառայությունների մատուցում:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը գտնվում է Երևանում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ՀՀ, 0010, ք. Երևան, Վազգեն Սարգսյան 10:

2 Գործարար միջավայր

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացրած գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ, կենտրոնացված տնտեսական հենքով և միջազգային տնտեսական ճգնաժամի ազդեցությամբ:

Միջազգային տնտեսական ճգնաժամը հանգեցրեց ՀՀ համախառն ներքին արդյունքի, ինչպես նաև արտերկրից դրամային փոխանցումների կրճատմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է մեծ կախման մեջ: Չնայած ՀՀ կառավարության և կենտրոնական բանկի կողմից իրականացված մի շարք կանխարգելիչ միջոցառումների, դեռևս առկա են անորոշություններ կապիտալի հասանելիության և ձեռք բերման արժեքի առումով՝ ինչպես Բանկի, այնպես էլ նրա հաճախորդների համար, և շուկայական ավելի խիստ ճնշման պայմաններում Հայաստանի տնտեսության, ինչպես նաև Բանկի վրա ճգնաժամի ազդեցության հետևանքները կարող են լինել նշանակալի: Այնուամենայնիվ, քանի դեռ այս անորոշություններում առկա դատողություններն ու ենթադրությունները շատ են, ղեկավարությունը չի կարող վստահաբար հաշվարկել, թե ինչ չափով դրանք կարող են ազդեցություն ունենալ Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների մնացորդային արժեքի վրա:

Հետևաբար, Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունները չեն ճշգրտվել դրանց հնարավոր ազդեցությամբ:

3 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմքերը

3.1 Համապատասխանությունը

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն ֆինանսական Հաշվետվությունների Միջազգային Ստանդարտների (ՖՀՄՍ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՍԿ):

3.2 Չափման հիմքերը

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված կամ պատմական արժեքով:

3.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթը դա այն հինական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Բանկը: Բանկի գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Բանկի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Բանկը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների պահանջներին համապատասխան: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

3.4 Վերադասակարգում

Անհրաժեշտության դեպքում համադրելի թվերը ճշգրտվել են՝ ընթացիկ տարում ներկայացման փոփոխությունների հետ համադրելիությունն ապահովելու նպատակով:

3.5 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխություններ

Ընթացիկ տարում Բանկն ընդունել է իր գործունեության համար համապատասխան և 2009թ. հունվարի 1-ից սկսվող ժամանակաշրջանի համար կիրառելի նոր և վերանայված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք հրապարակվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի («ՀՀՄՍԽ») և ՀՀՄՍԽ-ի Հաշվետվությունների Մեկնաբանման Հանձնաժողովի («ՀՄՀ») կողմից: Այն ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք ունեցել են ազդեցություն Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ներկայացված են ստորև.

Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1 «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» (վերանայված 2009թ.)

Բանկը կիրառում է 2009թ. հունվարի 1-ից գործող վերանայված «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» (2009) ՀՀՄՍ 1-ը: Այս ստանդարտի վերանայումն առաջարկում է տերմինաբանական փոփոխություններ, ներառյալ ֆինանսական հաշվետվությունների անվանման և ներկայացման ձևի մեջ փոփոխություններ: Փոփոխությունն ազդում է սեփական կապիտալում սեփականատերերի հետ գործարքների

ներկայացման վրա և առաջարկում է համապարփակ եկամուտների մասին հաշվետվությունը: Բանկը ներկայացնում է եկամտի և ծախսի հոդվածները և այլ համապարփակ եկամտի հոդվածները մեկ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությամբ՝ ենթագումարներով: Այս փոփոխությունը չի ազդում Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ արդյունքի վրա, բայց կառաջացնի լրացուցիչ բացահայտումների անհրաժեշտություն:

Ներկայացվել է նաև համեմատական տեղեկատվություն՝ համապատասխանեցնելով վերանայված ստանդարտին: Քանի որ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության այս փոփոխությունը ազդում է միայն ներկայացուցչական մասի վրա, մեկ բաժնետոմսին ընկնող շահույթի վրա ազդեցություն չկա:

ՖՀՄՍ 7 (Փոփոխություն), «Ֆինանսական գործիքներ. Բացահայտումներ» (ուժի մեջ է 2009թ. հունվարի 1-ից):

Բանկը կիրառում է 2009թ. մարտին ՖՀՄՍ 7-ի փոփոխությունները: Փոփոխությունները ներառում են ընդլայնված բացահայտումներ ֆինանսական գործիքների իրական արժեքի և իրացվելիության ռիսկի վերաբերյալ, տես ծանոթ. 28.1: Բանկը նախընտրել է չներկայացնել համեմատական տեղեկատվություն ընդլայնված բացահայտումների մասով ընթացիկ տարում, Փոփոխության մեջ թույլատրված անցման կարգին համապատասխան:

3.6 Բանկի կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Բանկը մինչ այժմ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը:

Դեկավարությունը կանխատեսում է, որ նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Բանկի կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվանից հետո առաջիկա ժամանակաշրջանում: Այս պահին դեկավարության գնահատմամբ դրանց հնարավոր ազդեցությունը Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա էական չի կարող լինել:

ՖՀՄՍ 2 (Փոփոխություն) «Բաժնեմասի վրա հիմնված վճարումներ- Կազմակերպության դրամային արտահայտությամբ բաժնեմասով վճարման գործարքներ»

ՖՀՄՍ 2-ի փոփոխության հիմնական նպատակն է սահմանել մատակարարներից (ներառյալ աշխատակիցները) ապրանքներ կամ ծառայություններ ստացող կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվության հաշվապահական հաշվառումը այն դեպքում, երբ դրանք բաժնեմասի վրա հիմնված են և դրամային են, երբ կազմակերպությունը չունի որևէ պարտավորություն կատարելու անհրաժեշտ վճարումները մատակարարներին: ՖՀՄՍ 2 (Փոփոխություն)-ը պետք է կիրառվի հետընթաց, 2010թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարիների համար:

ՖՀՄՍ 3 «Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ» (վերանայված 2008թ.)

Այս ստանդարտը կիրառելի է ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումների համար, ստեղծված 2009թ. հուլիսի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո հաշվետու ժամանակաշրջանների ընթացքում և կիրառվելու է առաջընթաց: Նոր ստանդարտը ներկայացնում է ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումների նկատմամբ հաշվապահական հաշվառման պահանջների փոփոխություններ, այնուամենայնիվ այն պահանջում է գնման մեթոդի կիրառումը: Այն կունենա էական ազդեցություն ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումների վրա սկսած 2009թ. հուլիսի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար:

ՀՀՄՍ 27 «Համախմբված և առանձին ֆինանսական հաշվետվություններ» (վերանայված 2008թ.)

Վերանայված ստանդարտը ներկայացնում է հաշվապահական հաշվառման պահանջների փոփոխություններ դուստր ընկերության նկատմամբ վերահսկողության կորստի դեպքում և դուստր ընկերություններում կազմակերպության մասնաբաժնի փոփոխության դեպքում:

ՀՀՄՍ 32 (Փոփոխություն) *Ֆինանսական գործիքներ. ներկայացում – թողարկված իրավունքների դասակարգում.*

Փոփոխությունը ճշգրտում է ՀՀՄՍ 32 *Ֆինանսական գործիքներ. ներկայացում-ը* սահմանելով, որ արտարժույթով արտահայտված կապիտալի գործիքների ձեռքբերման իրավունքները, օպցիոնները կամ վարանտները հանդիսանում են (ոչ ածանցյալ) սեփական կապիտալի գործիքներ այն դեպքում, երբ կազմակերպությունն այդ իրավունքները, օպցիոնները կամ վարանտները տեղաբաշխում է առկա բաժնետերերի մեջ՝ իրենց բաժնեմասերի դասերին համապատասխան և համամասնորեն: Նախքան փոփոխությունը արտարժույթով արտահայտված իրավունքները չէր թույլատրվում դասակարգել որպես կապիտալի գործիքներ, այլ պահանջվում էր դրանք հաշվառել որպես ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ: ՖՀՄՍ 32 (Փոփոխություն)-ը պետք է կիրառվի հետընթաց տարեկան ժամանակաշրջանի համար 2010թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո:

ՀՀՄՍ 39 (Փոփոխություն) *Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչում և չափում-հեջավորված գործիքներ*

Վերջնական փոփոխությունները կիրառվում են միայն հեջավորման գործիքի միակողմանի ռիսկին, ինչպես նաև արժեզրկմանը՝ որպես որոշ դեպքերում հեջավորման ռիսկ: Փոփոխությունը բացատրում է, որ կազմակերպությանը թույլատրվում է սահմանել իրական արժեքի փոփոխության մի մասը կամ դրամական հոսքերում առկա ֆինանսական գործիքների փոփոխությունը որպես հեջավորման գործիք: (ուժի մեջ է 2009թ.-ի հուլիսի 1-ից):

ՖՀՄՍՄԿ (IFRIC) 9-ի և ՀՀՄՍ 39-ի փոփոխություններ - ֆինանսական գործիքների բաղադրիչ հանդիսացող ածանցյալ գործիքներ (ուժի մեջ է 2009թ.-ի հուլիսի 1-ից):

Այս փոփոխությունը հաջորդել է ՀՀՄՍ 39-ի 2008թ. հոկտեմբերին և նոյեմբերին տեղի ունեցած փոփոխությանը՝ թույլ տալով վերադասակարգումը ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների դասից դեպի ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվների դաս որոշ հանգամանքներում:

Փոփոխությունը բացատրում է, որ՝

- Եթե կազմակերպությունը տեղափոխում է ֆինանսական ակտիվը ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող դասից համաձայն ՀՀՄՍ 39-ի նախորդ պահանջների, անհրաժեշտ է գնահատել, արդյոք այդ ֆինանսական ակտիվը պարունակում է ներդրված ածանցյալ գործիքներ, որոնք անհրաժեշտ է առանձնացնել հիմնական պայմանագրից:
- Այս գնահատումը պետք է հիմնված լինի պայմանների վրա, որոնք առկա են եղել այն պահին, երբ կազմակերպությունը դարձել է պայմանագրի կողմ (այլ ոչ վերադասակարգման օրը առկա պայմանների վրա):
- Եթե ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի ներդրված ածանցյալ գործիք, որն անհրաժեշտ է առանձնացնել, սակայն կազմակերպությունը ի վիճակի չի այն արժանահավատորեն չափել, այդ ակտիվն արգելվում է վերադասակարգել:

ՖՀՄՄՄԿ (IFRIC)17. «Ոչ դրամային ակտիվների տեղաբաշխումը սեփականատերերին»

Մույն մեկնաբանությունը ներկայացնում է այն ոչ դրամական ակտիվների հաշվապահական հաշվառումը, որոնք կազմակերպության կողմից բաշխվում են սեփականատերերին՝ որպես շահաբաժին: Այս մեկնաբանությունը կիրառելի է 2009թ.-ի հուլիսի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

ՖՀՄՄՄԿ (IFRIC)18 «Հաճախորդների ակտիվների փոխանցումներ»

Այս բացատրությունը վերաբերում է այն պայմանագրերին, որոնցով կազմակերպությունը ստանում է հիմնական միջոցների միավորներ հաճախորդներից, որոնք, հետագայում, կազմակերպությունը պետք է օգտագործի հաճախորդին ցանցին միացնելու համար կամ որին այն հնարավորություն է տալիս տրամադրել ապրանքներ կամ ծառայություններ մատուցել: Այն նաև վերաբերում է այն պայմանագրերին, որոնցով կազմակերպությունը ստանում է կանխիկ դրամական միջոցներ, որոնք կարող են օգտագործվել միայն շինարարության կամ այդ նպատակի համար օգտագործվող հիմնական միջոցների ձեռքբերման համար: ՖՀՄՄՄԿ (IFRIC) 18 պետք է կիրառվի առաջընթաց՝ 2009թ. հուլիսի 1-ին կամ դրանից հետո փոխանցվող ակտիվների համար:

Տարեկան բարեփոխումներ 2009

2009թ. ապրիլին «ՀՀՄՄԿ»-ի կողմից հրապարակվել է՝ «Միջազգային Ֆինանսական Հաշվետվությունների Ստանդարտների Բարեփոխումներ 2009»-ը: Այս հրապարակումը ավարտում է «ՀՀՄՄԿ»-ի տարեկան բարեփոխումների երկրորդ շարքը: Այս բարեփոխումների մեծամասնությունը կգործեն 2010թ. հունվարի 1-ից:

ՖՀՄՄ 5 (Փոփոխություն) «Վաճառքի համար մատչելի ոչ ընթացիկ ակտիվներ և ընդհատվող գործառնություններ»

Փոփոխությունը պարզաբանում է, որ ՖՀՄՄ 5 և այն ՖՀՄՄ-ները, որոնք հատկապես վերաբերում են վաճառքի համար մատչելի ոչ ընթացիկ ակտիվներին և ընդհատվող գործառնություններին, ներկայացնում են այդ ակտիվներին և գործառնություններին վերաբերող բոլոր բացահայտումները: ՖՀՄՄ 5 (Փոփոխություն)-ը պետք է կիրառվի առաջընթաց՝ 2010թ. հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջաններ համար:

ՖՀՄՄ 8 (Փոփոխություն) «Գործառնական սեզմենտներ»

Փոփոխությունը պարզաբանում է, որ անհրաժեշտ է բացահայտել սեզմենտային ակտիվների չափը, միայն եթե այդ գումարը կանոնավոր կերպով տրամադրվում է հիմնական գործառնական որոշումներ կայացնող ղեկավարին: ՖՀՄՄ 8 (Փոփոխություն)-ը կկիրառվի հետընթաց՝ 2010թ. հունվարից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջաններ համար:

ՀՀՄՄ 1 (Փոփոխություն) «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում»

Փոփոխությունը պարզաբանում է այն պարտավորության դասակարգումը, որոնք կարող են երկրորդ կողմի ընտրությամբ մարվել կազմակերպության կապիտալ գործիքների թողարկմամբ: ՀՀՄՄ 1 (Փոփոխություն) կկիրառվի հետընթաց՝ 2010թ. հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջաններ համար:

ՀՀՄՄ 7 (Փոփոխություն) «Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն»

Փոփոխությունը մանրամասնորեն պարզաբանում է, որ որպես ներդրումային գործունեությունից դրամական հոսք կարող է դասակարգվել միայն այն ծախսը, որի

արդյունքում ակտիվ է ճանաչվում: ՀՀՍՍ 7 (Փոփոխություն) կկիրառվի հետընթաց՝ 2010թ. հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջաններ համար:

ՀՀՍՍ 17 (Փոփոխություն) «Վարձակալություն»

ՀՀՍՍ 17-ի փոփոխությունը պարզաբանում է, որ, երբ վարձակալությունը ներառում է և՛ հող, և՛ շինություններ, կազմակերպությունը յուրաքանչյուր տարրի դասակարգումը գնահատում է որպես ֆինանսական կամ գործառնական վարձակալություն առանձին-առանձին համաձայն ՀՀՍՍ 17 ստանդարտի 7-13 պարբերություններում նշված ընդհանուր դրույթների: ՀՀՍՍ 17 (Փոփոխություն) կկիրառվի հետընթաց՝ 2010թ. հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջաններ համար:

ՀՀՍՍ 36 (Փոփոխություն) «Ակտիվների արժեզրկում»

Փոփոխությունը պարզաբանում է, որ ՀՀՍՍ 36-ով գույքիլը դրամահավաք միավորներին փոխանցելու նպատակով թույլատրված ամենամեծ միավորը ՖՀՍՍ 8-ով սահմանված գործառնական սեզմենտն է նախքան հավաքագրումը, ինչպես և թույլատրված է այդ ստանդարտով:

ՀՀՍՍ 36 (Փոփոխություն) կկիրառվի առաջընթաց՝ 2010թ. հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջաններ համար:

ՀՀՍՍ 38 (Փոփոխություն) «Ոչ նյութական ակտիվներ»

Փոփոխությունը պարզաբանում է կազմակերպությունների կողմից ընդունված գնահատման մեթոդների նկարագրությունը կազմակերպությունների միավորում հանդիսացող գործառնություններից առաջացող ոչ նյութական ակտիվների իրական արժեքի չափման ժամանակ, որոնք չեն շրջանառվում գործող շուկաներում: ՀՀՍՍ 38 (Փոփոխություն) կկիրառվի առաջընթաց՝ 2010թ. հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջաններ համար:

ՀՀՍՍ 39 (Փոփոխություն) «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչում և չափում»

- նպատակ ունի պարզաբանել, արդյոք ֆինանսական գործիքների բաղադրիչ հանդիսացող կանխավճարային օպցիաները, որոնցում գործող գինը ներառում է վարկի վաղ վերադարձելիության համար տուգանք, համարվում են բուն պայմանագրի անբաժան մասը:
- նպատակ ունի պարզաբանել, որ ՀՀՍՍ 39.2 (գ)-ով սահմանվող բացառությունը կիրառելի է միայն գնորդի և վաճառող բաժնետիրոջ միջև գնվող կազմակերպության առքի կամ վաճառքի ֆորվարդային պայմանագրերին, որը կբերի բիզնեսի միավորման հետագա ձեռքբերման ժամանակ:
- պարզաբանում է, թե որ դեպքերում հեջավորման գործիքներից օգուտներն ու վնասները պետք է վերադասակարգվեն սեփական կապիտալից շահույթի կամ վնասի հաշվին՝ որպես վերադասակարգման ճշգրտում:

ՀՀՍՍ 39 (Փոփոխություն) կկիրառվի տարեկան ժամանակաշրջանների համար առաջընթաց՝ 2010թ. հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջաններ համար:

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Բանկ և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն

Բանկից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամուտի ճանաչումը:

Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ առևտրային նպատակներով պահվող կամ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Կոմիսիոն և այլ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հինականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Ներդրումային պորտֆելի, այլ կառավարական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան:

Շահաբաժիններից եկամուտ

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ Բանկի՝ վճարը ստանալու իրավունքը հաստատված է:

Ջուտ առևտրային եկամուտ

Ջուտ առևտրային եկամուտը ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը, տոկոսներից, շահաբաժիններից և արտարժույթային տարբերություններից գոյացող բոլոր եկամուտները և ծախսերը: Ջուտ առևտրային եկամուտը ներառում է նաև արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտը կամ ծախսը:

4.2 Արտարժույթի փոխարկում

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժույթով արտահայտված վաճառքի համար մատչելի դրամային արժեթղթերի իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերությունների միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամորտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Ամորտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում են կապիտալում:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հողվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հողվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հողվածների, ինչպիսին են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսերը, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հողվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ՝ վաճառքի համար մատչելի դասակարգված բաժնետոմսերը, ընդգրկվում են կապիտալի վաճառքի համար մատչելի ներդրումների գծով վերագնահատման պահուստում:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հողվածի արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ տողում:

Բանկի կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	31 դեկտեմ. 2009	31 դեկտեմ. 2008
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	377.89	306.73
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	542.23	435.00

4.3 Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը մույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գուղվիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով

տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ առաջանում են նաև այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են դուստր, ասոցիացված կամ համատեղ կազմակերպություններում ներդրումներից, բացի այն դեպքերից, երբ ժամանակավոր տարբերությունների իրացման ժամկետները կառավարվում են մայր կազմակերպության կողմից, և հավանական է, որ դրանք մոտ ապագայում չեն իրացվի:

ՀՀ-ում բանկերն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այլ հարկերը ներառված են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ ծախսերում:

4.4 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից և այլ բանկերում հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկի կարճ ժամանակամիջոցում և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի :

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.5 Թանկարժեք մետաղներ

Թանկարժեք մետաղները իրենցից ներկայացնում են ոսկու ստանդարտացված ձուլակտորներ և հաշվառվում են ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանվող գներով, ինչը մոտավորապես դրանց իրական արժեքն է և հիմնված է Լոնդոնի Թանկարժեք Մետաղների բորսայի գնանշումների վրա:

Գների տատանումներն արտացոլվում են թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ եկամուտ հոդվածում՝ այլ եկամուտներում կամ ծախսերում:

4.6 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամանակաշրջանների համար բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Բանկի ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.7 Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում, Բանկը հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, սվոպեր և օպցիոններ: Բոլոր ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող և դրանց հաշվառումը իրականացվում է ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն, այնուհետև դրանք վերաչափվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնանշումներով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործոններ: Դրական իրական արժեք ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն:

Նշված գործառնություններից արդյունքները հաշվառվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից կամ արտարժութային գործառնություններից շահույթ կամ վնաս, կախված ածանցյալ գործիքների բնույթից:

Այլ ֆինանսական գործիքների բաղադրիչ հանդիսացող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես առանձին ածանցյալ գործիքներ, եթե դրանց գծով ռիսկերը և առանձնահատկությունները խիստ կապված չեն հիմնական պայմանագրի ռիսկերից և առանձնահատկություններից, և հիմնական պայմանագիրը չի հաշվառվում իրական արժեքով՝ ճշգրտվող ֆինանսական արդյունքներով: Ներառված ածանցյալ գործիքը հանդիսանում է բարդ ֆինանսական գործիքի բաղադրիչ, որը ներառում է ինչպես հիմնական բաղադրիչը, այնպես էլ ածանցյալ բաղադրիչը, ինչի արդյունքում որոշ դրամական հոսքեր հիմնական գործիքի և ինքնուրույն ածանցյալ գործիքի փոփոխվում են նույն ձևով:

4.8 Ֆինանսական գործիքներ

Բանկը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սովորական բնույթ կրող առք ու վաճառքների դեպքում դրանք ձևակերպվում են գործարքի օրվա ամսաթվով: Սովորական բնույթ կրող ձեռք բերումների դեպքում, երբ ֆինանսական գործիքը հետագայում պետք է չափվի իրական արժեքով, պայմանագրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակամիջոցում այն հաշվառվում է նույն սկզբունքով, ինչ որ ձեռք բերված գործիքների դեպքում:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, գումարած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների:

Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների (ներառված նաև առևտրային նպատակներով պահվող գործիքները), հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Բանկի կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների. ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ, վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ: Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Բանկի ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա հաշվի առնելով ձեռքբերման նպատակները: Ակտիվների հետագա վերադասակարգումը կատարվում է անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո:

Ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Այս կատեգորիայում հաշվառվում են առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները: Ֆինանսական ակտիվը հաշվառվում է այս կատեգորիայում,

եթե այն ձեռք է բերվում կարճ ժամկետում վաճառքի նպատակով կամ եթե այդպես է որոշվում դեկավարության կողմից նշված ակտիվի ձեռք բերման պահին:

Ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող, երբ.

- Այդպես վարվելը զգալիորեն կնվազեցնի չափման անհամապատասխանությունները, որոնք կառաջանալիս, եթե կապված ածանցյալ գործիքները համարվեին առևտրական նպատակներով պահվող, իսկ հիմք հանդիսացող ֆինանսական գործիքները հաշվառվեին ամորտիզացված գումարով, ինչպես վարկերը կամ հաճախորդներին և բանկերին տրվող կանխավճարները, կամ պարտքային արժեթղթերի տեսքով թողարկված արժեթղթերը:
- Որոշ ներդրումներ, ինչպես օրինակ կապիտալի գործիքներում կատարված ներդրումները, որոնք փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային քաղաքականության համաձայն հաշվառվում են իրական արժեքով և կառավարչական անձնակազմին հաղորդվում են այդ արժեքով, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող, և
- Ֆինանսական գործիքները, ինչպես պարտքային արժեթղթերը, որոնք պարունակում են մեկ կամ ավելի բաղադրիչ ածանցյալ գործիքներ, որոնք էականորեն ազդում են դրամական հոսքերի վրա, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող:

Ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող, բացի այն դեպքերից, երբ դրանք օգտագործվում են հեջավորման նպատակով: Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից շահույթը և վնասը արտացոլվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն պարտապահին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխաավությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն ու փոխաավությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի ու փոխաավությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ներդրումներ

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումները պարտքային, ինչպես նաև կապիտալի գործիքներում կատարված այն ներդրումներն են, որոնք Բանկը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով, և որոնք կարող են վաճառվել իրացվելիության կարիքների բավարարման համար, ինչպես նաև տոկոսադրույքներում, փոխարժեքներում կամ բաժնետոմսերի գներում փոփոխությունների դեպքում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները նախնական ճանաչումից հետո հաշվառվում են իրական արժեքով: Վաճառքի

համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած շահույթն ու վնասը վերագրվում է սեփական կապիտալին մինչև ֆինանսական ակտիվի օտարումը կամ արժեզրկումը, որի դեպքում կապիտալում ճանաչված շահույթը կամ վնասը վերաձևակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ամեն դեպքում, տոկոսները հաշվարկվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով՝ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիքների գծով շահաբաժինները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Բանկը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները:

Ակտիվ ֆինանսական շուկաներում գործող Ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին բորսային փակման պահին այդ ակտիվի գծով գնանշվող գինն է: Եթե գնանշված շուկայական գինը առկա չէ, ապա գործիքի իրական արժեքը որոշվում է գնային մոդելների կամ զեղչված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով: Հակառակ դեպքում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ հանած արժեզրկումից կորուստները:

4.9 Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով Բանկն իրականացնում է արժեզրկման գնահատում ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի համար:

Անորոշագրված արժեքով հաշվառվող ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը արժեզրկվում է և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա օբյեկտիվ վկայություն արժեզրկման մասին՝ որպես ակտիվի նախնական ճանաչումից հետո կատարված մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («ծախսային իրադարձություն») արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Արժեզրկումից կորուստի օբյեկտիվ վկայության գոյությունը որոշվում է որոշ չափանիշներով, որոնք վկայում են, որ վարկառուն կամ վարկառուների խումբն ունեն զգալի ֆինանսական դժվարություններ (օրինակ՝ կապիտալի նորմատիվ, զուտ եկամտի և վաճառքների հարաբերակցություն), առկա են տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների, վարկային համաձայնության կամ պայմանների խախտումներ, գրավի արժեքի նվազում, հավանականություն, որ կլինի սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում և կա տեղեկատվություն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափելի նվազման վերաբերյալ՝ կապված տնտեսական պայմանների փոփոխություններով, որոնք ազդում են վարկառուի և չվճարումների վրա:

Բանկը սկզբից գնահատում է արժեզրկման օբյեկտիվ պայմանների գոյությունը անհատական գնահատման արդյունքում այն ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական են և հետո անհատական կամ խմբային գնահատումների արդյունքում այն ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն: Անհատական գնահատման արդյունքում արժեզրկման օբյեկտիվ գոյությունը հաստատելուց կամ ժխտելուց հետո ակտիվները դասակարգվում են վարկային ռիսկի նմանատիպ բնույթ ունեցող խմբերում՝ խմբային գնահատում իրականացնելու նպատակով: Այն ակտիվները, որոնց գծով անհատական գնահատման արդյունքում ձևավորվել են արժեզրկումից պահուստներ, չեն ներառվում վերոհիշյալ խմբերում:

Երբ առկա է վկայություն ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի արժեքից մեծ վերաբերյալ, արժեքից մեծ պահուստի գումարը որոշվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ֆինանսական գործիքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի (բացառությամբ վարկի հետ կապված ապագա ծախսերի) ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեքից մեծ պահուստի միջոցով, արժեքից մեծ ծախսը արտացոլվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Եթե վարկը կամ մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումն ունի փոփոխական տոկոսադրույք, ցանկացած արժեքից մեծ ծախս չափելու համար զեղչման դրույքը պայմանագրով որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքն է: Բանկը կարող է արժեքից մեծ չափել գործիքի իրական արժեքի հիման վրա՝ օգտագործելով տեսանելի շուկայական գինը:

Ապահովված ֆինանսական ակտիվների դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքը ներառում է գրավների իրացումից փոխհատուցվող գումարները, հանած գրավի ձեռքբերման և իրացման ծախսերը, անկախ նրանից, թե գրավը կփոխանցվի Բանկին, թե ոչ:

Արժեքից մեծ խմբային գնահատման նպատակով, ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են Բանկի ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում վարկային ռիսկի բնութագրիչները, ինչպես՝ ակտիվի տեսակը, արդյունաբերական ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետանց կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեքից մեծ խմբային է գնահատված, որոշվում են խմբում գտնվող ակտիվների պայմանագրային դրամական հոսքերի և նմանատիպ ակտիվների պատմական ծախսերի պրակտիկայի հիման վրա: Վերջինս ճշգրտվում է ընթացիկ տեսանելի տեղեկատվությամբ, որպեսզի արտացոլվեն ներկա պայմանները, որոնք չեն ազդել այն ժամանակահատվածում, որի վրա հիմնված է պատմական ծախսերի պրակտիկան, և պատմական ժամանակաշրջանում ներկայումս գոյություն չունեցող պայմանների հետևանքները չեզոքացնելու նպատակով:

Ակտիվների խմբերի ապագա դրամական հոսքերում փոփոխությունների գնահատականը պետք է արտացոլի և համապատասխան լինի դրանց հետ կապված տեսանելի տվյալների ժամանակաշրջանից ժամանակաշրջան փոփոխությունների հետ (օրինակ՝ փոփոխություններ գործազրկության դրույքներում, գույքի գնի, վճարումների կարգավիճակի կամ խմբում կորուստների հավանականությունը մատնանշող այլ գործոնների և կորուստների ծավալների մեջ): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդոլոգիան և վարկածները պարբերաբար վերանայվում են Բանկի կողմից՝ կորուստների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու համար:

Վարկերը համապատասխան պահուստների հետ միասին դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն օգտագործվել են կամ փոխանցվել Բանկին: Եթե հաջորդող տարում, գնահատված արժեքից մեծ ծախսը ավելանում կամ նվազում է արժեքից մեծ ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեքից մեծ ծախսը ավելացվում կամ նվազեցվում է պահուստի գումարը ճշտելով: Եթե ապագա դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը կրեդիտագրվում է պահուստի հաշվին:

Վերանայված վարկեր

Որտեղ հնարավոր է, Բանկն փորձում է վերանայել վարկերը, քան բռնագանձել գրավը: Սա կարող է հանգեցնել վճարումների երկարաձգումների և վարկի մարման նոր պայմանների մասին համաձայնության: Երբ վարկի պայմանները վերանայված են, վարկն այլևս չի համարվում ժամկետանց: Ղեկավարությունը շարունակաբար վերանայում է վերանայված պայմաններով վարկերը, համոզվելու համար, որ բոլոր համաձայնությունները պահպանված են և որ ապագա վճարումները կկատարվեն: Վարկերը շարունակում են մնալ արժեզրկման անհատական կամ խմբային գնահատման առարկա՝ օգտագործելով վարկի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Երբ վաճառքի համար մատչելի ակտիվն արժեզրկվում է, ապա նրա արժեքի (նվազեցված մարումների և ամորտիզացիայի գումարներով) և ընթացիկ իրական արժեքի տարբերությունը, բացառությամբ նախկինում ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված արժեզրկումից գումարների, կապիտալից վերաձևակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստների հակադարձում ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի կատարվում: Վաճառքի համար մատչելի պարտքային գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստների հակադարձումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, եթե ակտիվի իրական արժեքի բարձրացումը օբյեկտիվորեն կարելի է համարել հետագա իրադարձությունների արդյունք, որոնք կատարվել են կորուստը ֆինանսական արդյունքներով ճանաչելուց հետո:

4.10 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում*Ֆինանսական ակտիվներ*

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ.

- վերանում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը,
- Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամողջությամբ և ժամանակին փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն,
- և Բանկը կամ (ա) փոխանցում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, այլ փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Եթե Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցում ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա ակտիվը հաշվառվում է Բանկի շարունակվող մասնակցության համապատասխան ֆինանսական ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի երաշխիքային ապահովման ձև, ապա այդպիսի մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ ակտիվի հաշվեկշռային արժեք կամ Բանկի կողմից փոխհատուցվելիք առավելագույն գումար:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի դուրսգրված վաճառքի և/կամ գնման օպցիոնի ձև (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Բանկը կարող է

հետ գնել փոխանցվող ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված դուրսգրված վաճառքի օպցիոնի (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցվող ակտիվի իրական արժեքը կամ օպցիոնի կատարման գինը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ այն մարվում է, չեղյալ է համարվում կամ լրացել է դրա ուժի մեջ մնալու ժամկետը:

Փոխառուի փոխատուի միջև պարտքային գործիքների փոխանակումը, որոնց պայմաններն էականորեն տարբերվում են միմյանցից, կամ կատարվում է գործող պարտքային գործիքի պայմանների էական փոփոխություն, իրենից ներկայացնում է հին պարտքի մարում, որը պետք է հանգեցնի այդ պարտքի ապաճանաչմանը և նոր պարտքային գործիքի ճանաչմանը, իսկ տարբերությունը համապատասխան հաշվեկշռային հաշվի հետ ձևակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

4.11 Ռեպո և հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր

Հետգնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործարքներ: Հետգնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է ֆինանսական կազմակերպությունների կամ հաճախորդների նկատմամբ հաշիվներում:

Հետվաճառքի պայմանով գնված արժեթղթերը («հակադարձ ռեպո») չեն ճանաչվում հաշվապահական հաշվեկշռում, իսկ տրամադրված գումարները հաշվառվում են որպես պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ:

Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են հետգնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

4.12 Որպես գրավ դրված և ստացված արժեթղթեր

Արժեթղթերով գործարքները հիմնականում ապահովվում են արժեթղթերով կամ կանխիկ դրամով: Արժեթղթերի փոխանցումը մյուս կողմին արտացոլվում է հաշվեկշռում, միայն եթե փոխանցվում են նաև ռիսկերը և օգուտները կապված սեփականության իրավունքի փոխանցման հետ: Վճարված կամ որպես գրավ ստացված կանխիկը գրանցվում է որպես ակտիվ կամ պարտավորություն:

Ձեռքբերված արժեթղթերը չեն ճանաչվում հաշվեկշռում մինչև դրանց օտարումը երրորդ կողմին, որի դեպքում նշված արժեթղթերի վերադարձման գծով պարտավորությունը ճանաչվում է իրական արժեքով որպես առևտրական նպատակներով պարտավորություն, իսկ գնման և վաճառքի տարբերությունը հաշվառվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության «Չուտ առևտրային եկամուտ» հոդվածում:

4.13 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա

գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Շենքեր	30	3.3
Համակարգիչներ և կապի միջոցներ	4	25
Տրանսպորտային միջոցներ	5	20
Գույք և գրասենյակային միջոցներ	5	20
Այլ հիմնական միջոցներ	3-5	33.33-20

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ հավանական է, որ դրանց շնորհիվ ապագա տնտեսական օգուտները՝ ավելի շատ, քան ակնկալվում էր առկա ակտիվի նորմատիվային ցուցանիշների սկզբնական գնահատումից, կհոսեն դեպի կազմակերպություն: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

4.14 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրից:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 10 տարվա ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Անորոշ օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները չեն ամորտիզացվում, սակայն յուրաքանչյուր տարի գնահատվում են արժեզրկման առումով՝ անհատապես կամ առանձին դրամաստեղծ միավորի համար: Անորոշ օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները յուրաքանչյուր տարի հսկվում են հիմնավորելու համար նրանց հաշվառման շարունակականությունը նշված դասում:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

4.15 Ներգրաված միջոցներ

Ներգրավված միջոցները, որոնք ներառում են այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրավված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

4.16 Կենսաթոշակներ

Բանկում, աշխատակիցների աշխատավարձի հիման վրա հաշվարկված որոշակի տոկոսը Հայաստանի Հանրապետության պետական կենսաթոշակային համակարգին փոխանցելուց բացի, այլ հատուկ կենսաթոշակային հիմնադրամ չի ձևավորվում: Նշված համակարգին հատկացումների հետ կապված ծախսերը արտացոլվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում այն ժամանակաշրջանում, որին դրանք վերաբերվում են:

4.17 Ֆինանսական երաշխիքներ

Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերը այն պայմանագրերն են, որոնք պահանջում են, որ երաշխիքը տրամադրողը փոխհատուցի երաշխիքը ստացողին կոնկրետ պարտապանի կողմից պարտքային գործիքի ժամկետներին համաձայն վճարումները ժամանակին չկատարելու պատճառով վերջինիս կողմից կրած վնասների դիմաց: Նման ֆինանսական երաշխիքներ տրամադրվում են բանկերին, ֆինանսական և այլ կազմակերպություններին հաճախորդների վարկերը, օվերդրաֆտները և այլ բանկային գործիքները ապահովելու նպատակով:

Ֆինանսական երաշխիքները ֆինանսական հաշվետվություններում սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով «Այլ պարտավորություններ»-ում՝ որպես կոմիսիոն վճար: Սկզբնական ճանաչումից հետո Բանկը յուրաքանչյուր երաշխավորության տակ պարտավորությունը չափում է ամորտիզացված վճարից և երաշխավորության արդյունքում առաջացած ցանկացած ֆինանսական պարտավորություն լուծելու համար անհրաժեշտ ելքերի լավագույն գնահատումից առավելագույնով:

4.18 Բաժնետիրական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Գնված սեփական բաժնետոմսեր

Երբ Բանկը գնում է Բանկի բաժնետոմսերը, սեփական կապիտալը նվազեցվում է վճարված գումարի չափով, ներառյալ գործառնությանը բնորոշ բոլոր ծախսերը՝ նվազեցված հարկերով, մինչև գործարքի չեղյալ համարվելը կամ վերաթողարկումը: Երբ գնված բաժնետոմսերը վաճառվում են երրորդ կողմին կամ վերաթողարկվում են, ստացված գումարները ներառվում են կապիտալում: Գնված բաժնետոմսերը հաշվառվում են միջին կշռված արժեքով:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Մինչև հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթիվը հայտարարված կամ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, բայց մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

4.19 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը հաշվեկշռում ներկայացվում են հաշվանցված, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

5 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Ներդրումային արժեթղթերի դասակարգում

Բանկի ներդրումային արժեթղթերը ներառում են ՀՀ ԿԲ, պետական և ոչ պետական պարտատոմսերը, ոչ պետական բաժնետոմսերը: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը դասակարգում է արժեթղթերը որպես վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ, որոնց իրական արժեքի ճշգրտումն իրականացվում է կապիտալում:

Փոխկապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Բանկն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ փոխկապակցված կողմերի հետ: Նշված գործառնությունները հիմնականում իրականացվում են շուկայական պայմաններով: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Բանկը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ նմանատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա:

Վարկերի և այլ փոխատվությունների գծով արժեզրկումից պահուստներ

Բանկը գնահատում է խնդրահարույց վարկերը և փոխատվությունները յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի համար՝ պարզելու համար, թե արդյոք անհրաժեշտ է արժեզրկման պահուստ ձևավորել ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Մասնավորապես, ղեկավարության դատողությունն անհրաժեշտ է ապագա դրամական

հոսքերի գումարը և պարբերականությունը գնահատելու համար, երբ անհրաժեշտ է պահանջվող պահուստի չափը որոշել: Նման գնահատումները հիմնված են որոշ գործոնների շուրջ ենթադրությունների վրա և ներկա արդյունքները կարող են տարբեր լինել՝ հանգեցնելով պահուստում հետագա փոփոխությունների:

Նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների համար անհատական ստեղծված հատուկ պահուստներից բացի, Բանկը նաև ստեղծում է արժեզրկման խմբային պահուստներ, այն ռիսկերի գծով, որոնք չնայած որ անհատապես չեն գնահատվել, սակայն պարունակում են չվճարման ավելի մեծ ռիսկ, քան սկզբնապես որոշվել էր: Սա հաշվի է առնում այնպիսի գործոնների ազդեցությունը, ինչպիսիք են վատթարացումը երկրի ռիսկում, արդյունաբերության մեջ և տեխնոլոգիական հնացումը, ինչպես նաև բացահայտված կառուցվածքային թուլությունները կամ դրամական հոսքերի նվազումները:

Չարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների: Տես 26 ծանոթագրությունը:

Կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումների արժեզրկում

Բանկը համարում է կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումն արժեզրկված, երբ դրա իրական արժեքի նվազումը էական է կամ կրում է երկարատև բնույթ: Որոշելու համար էական է կամ երկարատև նվազումը՝ Բանկը կատարում է որոշակի դատողություններ: Այդ դատողությունները կատարելիս, այլ գործոնների հետ մեկտեղ, Բանկը հաշվի է առնում նաև բաժնետոմսերի գնի փոփոխականությունը: Բացի դրանից, արժեզրկումը հնարավոր է, երբ առկա են ապացույցներ, որ վատացել է ֆինանսական վիճակը տվյալ կազմակերպության, արդյունաբերության կամ ճյուղի, որտեղ կատարվել է ներդրումը, կատարվել են փոփոխություններ տեխնոլոգիաներում և գործառնական կամ ֆինանսական դրամական հոսքերում:

6 Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Վարկեր և փոխատվությունների հաճախորդներին	1,213,001	754,162
Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթեր	1,133,049	656,383
Ֆինանսական կազմակերպությունների հաշիվներ	63,107	136,259
Հակադարձ ռեպո գործառնություններ	8,683	46,307
Ֆակտորինգից եկամուտներ	94,777	55,552
Այլ տոկոսային եկամուտներ	543	3,815
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	2,513,160	1,652,478

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Հաճախորդների հաշիվներ	606,349	431,375
Ֆինանսական կազմակերպությունների հաշիվներ	141,084	110,380
Ռեպո գործառնություններ	497,486	359,965
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	1,244,919	901,720

7 Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Դրամարկղային գործառնություններ	15,415	20,287
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	22,877	20,109
Բրոքերային գործառնություններ	29,572	12,014
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	5,153	3,006
Այլ վճարներ և կոմիսիոն եկամուտներ	2,866	2,407
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	75,883	57,823

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	9,097	7,362
Արտարժույթի փոխարկված գործառնություններ	1,838	1,546
Այլ ծախսեր	7,231	2,643
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	18,166	11,551

8 Ջուտ առևտրային եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2008
Արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ	109,063	113,610
Ածանցյալ գործիքներից զուտ վնաս	(46,102)	(2,020)
Ընդամենը զուտ առևտրային եկամուտ	62,961	111,590

9 Այլ եկամուտներ

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	27,323	4,790
Թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ եկամուտ	27,567	24,344
Շահաբաժիններից եկամուտ	367	435
Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների արտարժույթի վերագնահատումից զուտ եկամուտ	19,115	-
Բրոքերային ծառայություններից եկամուտ	558	12,750
Այլ եկամուտ	-	962
Ընդամենը այլ եկամուտներ	74,930	43,281

10 Անձնակազմի գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Աշխատավարձ	384,575	374,397
Սոցիալական ապահովագրության վճարներ	31,852	30,865
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	416,427	405,262

11 Այլ ծախսեր

	2009	2008
Հազար ՀՀ դրամ		
Նյութական ակտիվների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	18,101	6,695
Գովազդի ծախսեր	5,683	4,164
Գործուղման ծախսեր	7,802	10,660
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	46,779	35,449
Վարձակալության գծով ծախսեր	19,000	36,000
Հարկեր, (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	13,624	9,836
Խորհրդատվական և այլ ծառայությունների գծով ծախսեր	10,200	10,200
Անվտանգության գծով ծախսեր	7,224	2,333
Ներկայացուցչական ծախսեր	22,280	19,334
Գրասենյակային ծախսեր	8,216	7,865
Վճարված տուգանքներ	389	-
Հիմնական միջոցների օտարումից կորուստներ	36	96
Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների արտարժույթային փոխարկումներից զուտ վնաս	-	6,100
Այլ ծախսեր	16,793	9,851
Ընդամենը այլ ծախսեր	176,127	158,583

12 Շահութահարկի գծով ծախս

	2009	2008
Հազար ՀՀ դրամ		
Ընթացիկ հարկ	134,058	71,093
Նախորդ տարիների շահութահարկի ճշգրտում	(910)	3,931
Յետաձգված հարկ	(5,744)	(156)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	127,404	74,868

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2008թ.՝ 20%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՍ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 20% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով:

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև փոխկապակցվածությունը.

Հազար ՀՀ դրամ	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)		Արդյունավետ դրույքաչափ (%)	
	2009	2008	2009	2008
Շահույթ մինչև հարկումը	687,722	354,631		
Շահութահարկ 20% դրույքաչափով	137,544	70,926	20	20
Չհարկվող եկամուտներ	(73)	(87)	-	-
Չնվազեցվող ծախսեր	1,669	1,606	-	1
(Դրական)/Բացասական փոխարժեքային տարբերություն	(3,823)	1,220	(1)	-
Այլ	(7,003)	1,203	(1)	-
Նախորդ տարվա շահութահարկի ճշգրտում	(910)	-	-	-
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	127,404	74,868	18	21

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

Հազար ՀՀ դրամ	2008	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված	Սեփական կապիտալում ճանաչված	2009
Արժեզրկումից կորուստներ և այլ պահուստների գծով ծախսեր	-	4,020	-	4,020
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի իրական արժեքի ճշգրտում	29,932	-	8,067	37,999
Կուտակված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	2,005	1,185	-	3,190
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	31,937	5,205	8,067	45,209
Արժեզրկումից կորուստներ և այլ պահուստների գծով ծախսեր	(6,753)	539	-	(6,214)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(6,753)	539	-	(6,214)
Ձուտ հետաձգված հարկային ակտիվ	25,184	5,744	8,067	38,995

Հազար ՀՀ դրամ	2007	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված	Սեփական կապիտալում ճանաչված	2008
Կուտակված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	2,066	(61)	-	2,005
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի իրական արժեքի ճշգրտում	47,384	-	(17,452)	29,932
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	49,450	(61)	(17,452)	31,937
Արժեզրկումից կորուստներ և այլ պահուստների գծով ծախսեր	(6,970)	217	-	(6,753)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(6,970)	217	-	(6,753)
Ձուտ հետաձգված հարկային ակտիվ	42,480	156	(17,452)	25,184

13 Կանխիկ դրամական միջոցներ, դրանց համարժեքներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Կանխիկ դրամական միջոցներ	302,907	150,732
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	1,727,214	2,314,742
Ներառվում է դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում	2,030,121	2,465,474
Դրամական միջոցների հոսքերում ներառված կանխիկ դրամական միջոցներ և հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	2,030,121	2,465,474
Այլ բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ (ծանոթ. 14)	566,872	1,808,883
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	2,596,993	4,274,357

Թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են մաս ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն ՀՀ ԿԲ-ում տեղաբաշխված պարտադիր պահուստները, որոնք հաշվարկվում են Բանկի կողմից ներգրավված դրամային որոշ միջոցների 8%-ի և արտարժույթով որոշ միջոցների 12 %-ի չափով: Այդ միջոցները 31.12.09թ. դրությամբ կազմում են 1,273,183

հազար դրամ (31.12.08թ. դրությամբ՝ 633,546 հազար դրամ): Այդ միջոցների ելքագրումն արգելված չէ, սակայն պահուստավորման նվազագույն չափը չպահպանելը հանգեցնում է ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից տույժերի կիրառման: Պարտադիր պահուստավորման միջոցների դիմաց Բանկը տոկոսներ չի ստանում:

2009թ. ընթացքում իրականացվել են հետևյալ անկանխիկ գործառնությունները.

- վարկի մարում անշարժ գույքի տրամադրման միջոցով 39,700 հազար դրամ գումարով (2008թ.՝ ոչինչ):

14 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Թղթակցային հաշիվներ	566,872	764,961
Ավանդներ բանկերում	-	1,043,922
Ներառվում է դրամական միջոցների հոսքեր մասին հաշվետվությունում	566,872	1,808,883
Վարկեր և ավանդներ	1,320,228	846,673
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր	13,541	-
Այլ հաշիվներ	695,126	216,174
Ընդամենը պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,595,767	2,871,730

31.12.09թ. դրությամբ 983,420 հազ. դրամ գումարը կամ թղթակցային հաշիվների և միջբանկային ավանդների 38%-ը կենտրոնացված է մեկ բանկում (2008թ.՝ 1,043,921 հազար դրամ, կամ 58%-ը):

31.12.09թ. դրությամբ վարկեր և ավանդներ տողում ներառված են Բանկի կողմից տրամադրված երաշխիքային գումարները 133,230 հազար դրամ գումարով (2008թ. 85,620 հազար դրամ) միջազգային շուկաներում առևտրային գործարքներ իրականացնելու համար և 25,812 հազ. դրամը՝ որպես ապահովություն Բանկի հաճախորդին տրամադրված բանկային երաշխիքի համար:

Այլ հաշիվները ներկայացնում են ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ Բանկերի հետ կնքված թվով 4 արտարժույթով կարճաժամկետ ավանդների պայմանագրեր 1,838 հազար ԱՄՆ դոլար գումարի չափով, որի դիմաց այլ արտարժույթով միաժամանակ ստացված կարճաժամկետ ավանդները ներառված են 21 ծանոթագրությունում: Այս հաշիվները ներառում են մասնշված ավանդների գծով հաշվեգրված տոկոսները 482 հազար դրամ գումարով (2008թ.՝ թվով 1 պայմանագիր արտարժույթով, հաշվեգրված տոկոսները՝ 83 հազար դրամ):

31.12.09թ. դրությամբ հակադարձ ռեպո համաձայնագրերով գնված արժեթղթերի իրական արժեքը և տրամադրված վարկերի հաշվեկշռային արժեքը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2009		2008	
	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը
ՀՀ ֆինանս. նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	14,183	13,541	-	-
Ընդամենը հետգնման պայմանագրերով գնված արժեթղթեր	14,183	13,541	-	-

Բանկի ղեկավարության և փոխկապակցված անձանց հետ գործարքները ներկայացված են 27 ծանոթագրությունում:

15 Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Վարկեր	9,767,357	6,507,987
Ֆակտորինգ	689,003	422,513
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր	39,325	-
Այլ գումարներ	10,005	323,566
	10,505,690	7,254,066
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխատվությունների գծով	(128,900)	(97,208)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	10,376,790	7,156,858

31.12.09թ. դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերում և փոխատվություններում ներառված հաշվեգրված տոկոսային եկամուտը կազմում է 77,882 հազար դրամ (2008թ.՝ 64,007 հազար դրամ):

31.12.09թ. դրությամբ Բանկի կողմից թվով 10 վարկառուների և նրանց հետ փոխկապված անձանց տրամադրված վարկերի ընդհանուր գումարը կազմում է 4,702,228 հազար դրամ կամ համախառն վարկային պորտֆելի 45 %-ը (2008թ.՝ 3,415,760 հազար դրամ կամ 47 %): Նշված վարկերի գծով արժեզրկումից պահուստները կազմում են 4,702 հազար դրամ (2008թ.՝ 61,806 հազար դրամ):

31.12.2009թ. դրությամբ այլ գումարներում ներառված է մինչև մեկ ամիս մարման ժամկետով ֆիզիկական անձանց տրամադրված 9,592 հազար ՀՀ դրամով ավանդ՝ ներառյալ 158 հազար դրամ հաշվեգրված տոկոս (2008թ.՝ 1,055 հազար ԱՄՆ դոլարով մեկ ավանդ իրավաբանական անձին, 5,155 հազար դրամ հաշվեգրված տոկոսը ներառյալ), որի դիմաց ներգրավվել է 2 հազար ԱՄՆ դոլար և 21 հազար Եվրո (2008թ.՝ 350,000 հազար դրամ) (նշված գումարը ներառված է 22 ծանոթագրությունում):

Տրամադրված վարկերի և փոխառությունների վերլուծությունն ըստ տնտեսության ճյուղերի ունի հետևյալ տեսքը.

	2009	2008
Հազար ՀՀ դրամ		
Արդյունաբերություն	4,771,515	2,307,247
Գյուղատնտեսություն	128,755	-
Շինարարություն	129,196	113,735
Առևտուր	2,096,257	2,093,728
Սպառողական	113,891	90,530
Հիփոթեքային	792,554	1,040,228
Այլ	2,473,522	1,608,598
	10,505,690	7,254,066
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխառությունների գծով	(128,900)	(97,208)
Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ	10,376,790	7,156,858

Վարկերի և փոխառությունների գծով արժեզրկման պահուստի շարժն ըստ դասերի հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ								2009	
	Արդյունաբերություն	Գյուղատնտեսություն	Շինարարություն	Առևտուր	Սպառողական	Հիփոթեքային	Այլ	Ընդամենը	
2009թ. հունվարի 1 դրությամբ	41,530	-	1,137	20,937	905	10,402	22,297	97,208	
Տարվա ծախս/(հակադարձում)	298,308	1,287	155	25	234	(2,476)	2,438	299,971	
Դուրսգրում	(268,279)	-	-	-	-	-	-	(268,279)	
Վերադարձ	-	-	-	-	-	-	-	-	
2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	71,559	1,287	1,292	20,962	1,139	7,926	24,735	128,900	
Խմբային արժեզրկում	71,559	1,287	1,292	20,962	1,139	7,926	24,735	128,900	
2008թ. հունվարի 1 դրությամբ									
2008թ. հունվարի 1 դրությամբ	17,386	-	1,203	13,013	175	1,263	1,665	34,705	
Տարվա ծախս/(հակադարձում)	10,468	-	(66)	7,924	730	9,139	22,194	50,389	
Դուրսգրում	-	-	-	-	-	-	(1,562)	(1,562)	
Վերադարձ	13,676	-	-	-	-	-	-	13,676	
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	41,530	-	1,137	20,937	905	10,402	22,297	97,208	
Խմբային արժեզրկում	41,530	-	1,137	20,937	905	10,402	22,297	97,208	

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունն ըստ հաճախորդների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Պետական ձեռնարկություններ	874,508	-
Մասնավոր ձեռնարկություններ	7,288,916	4,749,923
Ֆիզիկական անձիք	1,866,391	2,105,121
Անհատ ձեռնարկատերեր	397,993	335,015
Հաշվեգրված տոկոսներ	77,882	64,007
	10,505,690	7,254,066
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխատվությունների գծով	(128,900)	(97,208)
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ	10,376,790	7,156,858

Ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկերը ներկայացվում են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Հիփոթեքային	776,146	995,121
Սպառողական	87,064	70,037
Ավտոմեքենաների ձեռքբերման	26,827	33,542
Այլ	976,354	1,006,421
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկեր	1,866,391	2,105,121

31.12.09թ. դրությամբ հակադարձ ռեպո համաձայնագրերով գնված արժեթղթերի իրական արժեքը և տրամադրված վարկերի հաշվեկշռային արժեքը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2009		2008	
	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը
ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	38,967	39,325	-	-
Ընդամենը գնված արժեթղթեր և հետգնման պայմանագրերով տրամադրված վարկեր	38,967	39,325	-	-

Ինչպես նշված է 28 ծանոթագրությունում, 31.12.09թ. և 31.12.08թ. դրությամբ վարկերի և փոխատվությունների գնահատված իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

Վարկային պորտֆելին ներհատուկ վարկային, արժութային, իրացվելիության և տոկոսային ռիսկը բացահայտված է 30 ծանոթագրությունում: Տեղեկատվությունը փոխկապակցված անձանց վերաբերյալ բացահայտված է 27 ծանոթագրությունում:

16 Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Գնանշվող ներդրումներ		
Բաժնեմասային արժեթղթեր	21,956	11,389
Այլ երկրների պետական պարտատոմսեր	10,905	26,608
	32,861	37,997
Չգնանշվող ներդրումներ		
ՀՀ կազմակերպությունների բաժնետոմսեր	60,572	19,575
ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	5,916,093	1,580,183
ՀՀ ոչ պետական պարտքային արժեթղթեր	762,407	775,656
	6,739,072	2,375,414
Ընդամենը ներդրումներ	6,771,933	2,413,411

Բոլոր պարտքային արժեթղթերն ունեն հաստատուն տոկոսներ.

Չգնանշվող վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը չափվում են իրական արժեքով, օգտագործելով գնահատման տեխնիկա՝ հիմնված տվյալ պահին գործող շուկայական տոկոսադրույքների վրա, որպես տվյալ ֆինանսական գործիքի ապագա դրամական հոսքերի զեղչատոկոս:

Բոլոր չգնանշված վաճառքի համար մատչելի ՀՀ բաժնեմասային արժեթղթերը գրանցված են ինքնարժեքով, քանի որ իրական արժեքը չի կարող արժանահավատորեն գնահատվել:

Այս ներդրումների համար չկա գնանշվող շուկա և Բանկը նախատեսում է դրանք պահել երկար ժամկետով:

Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերն ըստ արդյունավետ տոկոսադրույքների և ժամկետների ներառում են.

Հազար ՀՀ դրամ	2009		2008	
	%	Ժամկետ	%	Ժամկետ
ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	7.88-13.90	2010-2028	8.62-10.53	2009-2028
ՀՀ ոչ պետական պարտքային արժեթղթեր	9.00-12.00	2009-2011	10.5-11	2009-2011
Այլ երկրների պետական պարտատոմսեր	8.25	2011	8.25	2010

Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը՝ ՀՀ պետական պարտատոմսեր 7,070,431 հազար դրամ իրական արժեքով (2008թ.՝ ՀՀ պետական պարտատոմսեր 7,979,149 հազար դրամ և ՀՀ ոչ պետական պարտատոմսեր 76,182 հազար դրամ) վաճառվել են երրորդ անձանց ռեպո համաձայնագրերով՝ 1 ամիսը չգերազանցող ժամանակահատվածներով: Դրանք վերադասակարգվել են որպես հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր հաշվապահական հաշվեկշռում՝ առանձին տողում (ծանոթ. 24):

17 Հիմնական միջոցներ

	Հող և շենքեր	Համակարգչային տեխնիկա և կապի միջոցներ	Փոխադրա միջոցներ	Գրասեն- յակային սարքա- վորում	Կապիտալ ներդրումներ հիմնական միջոցներում	Ընդամենը
ՍԿՋՔՆԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ						
2008թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-	66,818	22,071	20,433	-	109,322
Ավելացում	-	10,326	-	1,899	245,000	257,225
Օտարում	-	(244)	-	(47)	-	(291)
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	76,900	22,071	22,285	245,000	366,256
Ավելացում	-	49,896	5,600	51,807	306,916	414,219
Օտարում	-	(2,911)	-	(1,446)	(91)	(4,448)
Վերադասակարգում	551,825	-	-	-	(551,825)	-
2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	551,825	123,885	27,671	72,646	-	776,027
ԿՈՒՏԱԿՎԱԾ ՄԱՇՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ						
2008թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-	34,140	8,573	8,571	-	51,284
Հատկացումներ	-	16,748	4,421	4,106	-	25,275
Օտարում	-	(182)	-	(13)	-	(195)
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	50,706	12,994	12,664	-	76,364
Հատկացումներ	6,131	15,469	5,271	7,552	-	34,423
Օտարում	-	(2,647)	-	(1,001)	-	(3,648)
2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,131	63,528	18,265	19,215	-	107,139
Հաշվեկշռային արժեք 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	545,694	60,357	9,406	53,431	-	668,888
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	26,194	9,077	9,621	245,000	289,892

Բանկի ղեկավարության գնահատմամբ Բանկի շենքի իրական արժեքը մոտ է դրա հաշվեկշռային արժեքին:

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

31 դեկտեմբեր 2009թ. դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների արժեքը կազմում է 44,412 հազար դրամ (2008թ՝ 25,810 հազար դրամ):

Ներդրման փուլում գտնվող հիմնական միջոցներ

31 դեկտեմբեր 2009թ. դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ներդրման փուլում գտնվող հիմնական միջոցների գումարը կազմում է 128 հազար դրամ (2008թ: 1,851 հազար դրամ): Տվյալ սարքավորումները չեն ամորտիզացվում և դասակարգված են համաձայն իրենց դասերի:

18 Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	Համակարգչային ծրագրեր	Ընդամենը
ՍԿՋԲՆԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ		
2008թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	33,273	33,273
Ավելացում	25,388	25,388
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	58,661	58,661
Ավելացում	-	-
2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	58,661	58,661
ԱՍՈՐՏԻԶԱՑԻԱ		
2008թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	7,164	7,164
Մասհանումներ	3,732	3,732
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	10,896	10,896
Մասհանումներ	5,912	5,912
2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	16,808	16,808
ՄՆԱՑՈՐԴԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔ		
2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	41,853	41,853
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	47,765	47,765

19 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Կանխավճարներ և այլ դեբիտորներ	7,637	61,761
Բռնագանձված գույք	39,700	-
Կանխավճարներ այլ հարկերի գծով	6,246	1,057
Պահեստ	900	1,647
Այլ ակտիվներ	-	4,500
Ընդամենը այլ ակտիվներ	54,483	68,965

20 Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Ստորադաս փոխառություն	2,007,990	-
Այլ վարկեր և փոխառություններ	939,397	600,037
Ռեպո համաձայնագրեր	5,203,491	8,048,128
Ընդամենը պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	8,150,878	8,648,165

Այլ վարկերը և փոխառությունները ներառում են վարկեր 630,672 հազար դրամ գումարով՝ ստացված «Գերմանա-Հայկական հիմնադրամ»-ի «Վերականգնվող էներգիայի զարգացում» վարկային ծրագրի (2008թ.՝ 600,037 հազար դրամ) և «Տնտեսության կայունության վարկավորման» ծրագրի՝ 308,725 հազար դրամ (2008թ.՝ ոչինչ) շրջանակներում:

Ստորադաս փոխառությունը տրված է 29.10.2009 թվականին, որի մարման ժամկետը սահմանված է 29.10.2014թ.: Տոկոսադրույքը կազմում է 7.5%:

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2008: ոչինչ):

21 Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Վարկեր ռեպո համաձայնագրերով	1,787,879	-
Այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ	3,114	5,566
Այլ ֆինանսական կազմակերպությունների ընթացիկ հաշիվներ	150,189	9,955
Վարկեր և ավանդներ բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից	2,027,761	200,088
Այլ պարտավորություններ	705,177	217,500
Ընդամենը պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	4,674,120	433,109

Բոլոր ավանդները և վարկերն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

31.12.09թ դրությամբ այլ պարտավորությունները իրենցից ներկայացնում են Բանկի կողմից այլ բանկից ստացված ավանդներ 300 հազ. Մեծ Բրիտանական Ֆունտ, 300 հազ. Եվրո, 2,009 հազ. ռուսական Ռուբլի և 337,014 հազ. դրամ գումարներով, ինչի դիմաց տրամադրված ավանդները ներառված են 14 ծանոթագրությունում:

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2008: ոչինչ):

22 Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Իրավաբանական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	1,204,926	1,174,556
Ժամկետային ավանդներ	4,486,387	5,359,949
Այլ պարտավորություններ	11,656	350,000
	5,702,969	6,884,505
Ֆիզիկական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	389,102	454,572
Ժամկետային ավանդներ	2,501,467	1,505,863
	2,890,569	1,960,435
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	8,593,538	8,844,940

Ավանդներն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

31 դեկտեմբեր 2009թ. դրությամբ իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց ընթացիկ ավանդներում ներառված են ավանդներ, որոնք հանդիսանում են ապահովածություն տրամադրված վարկերի, ակրեդիտիվների, երաշխիքների և այլ պայմանական պարտավորությունների գծով 164,134 հազար դրամ գումարով (2008թ: 199,514 հազար դրամ): Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

31 դեկտեմբեր 2009թ. դրությամբ Բանկի ամենամեծ երեք հաճախորդների ավանդների ընդհանուր գումարը (ներառյալ փոխկապակցված անձինք, տես ծանոթ. 27) կազմում է 5,609,457 հազար դրամ (2008թ. 5,734,239 հազար դրամ) կամ հաճախորդների ավանդների ընդհանուր գումարի 65% (2008թ. 65%):

31.12.09թ-ի դրությամբ այլ պարտավորությունները իրենցից ներկայացնում են ֆիզիկական

անձանցից ներգրավված 2 հազար Եվրո և 24 հազար ԱՄՆ դոլար գումարները (2008թ. 350,000 հազար դրամ), որի դիմաց տրամադրվել է 9,434 հազար ՀՀ դրամ ավանդներ (2008թ. 1,038 ԱՄՆ դոլար) (նշված գումարը ներառված է 15 ծանոթագրությունում):

23 Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Վճարվելիք գումարներ	7,173	7,942
Պարտավորություններ հարկերի գծով՝ բացառությամբ շահութահարկի	1,724	-
Վճարվելիք գումարներ ֆակտորինգի գծով	53,820	-
Ապագա ժամանակաշրջանի եկամուտներ	1,250	750
Պարտավորություն անձնակազմի նկատմամբ	15,945	10,027
Այլ	-	3,624
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	79,912	22,343

24 Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	2009		2008	
	Ակտիվ	Պարտավորություն	Ակտիվ	Պարտավորություն
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր (ծանոթ. 16,20,21)	7,070,431	6,991,370	8,055,331	8,048,128

25 Սեփական կապիտալ

2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում էր 7,002,000 հազ. դրամ: Համաձայն Բանկի կանոնադրության, բաժնետիրական կապիտալը կազմված թվով 11,670 սովորական բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 600 հազար դրամ անվանական արժեքով:

Բանկի միակ բաժնետեր է հանդիսանում շվեյցարացի գործարար Վարդան Սիրմաքետը:

2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել:

2009թ. Բանկը ավելացրել է բաժնետիրական կապիտալը 2,001,000 հազար դրամ գումարով:

Բանկի բաժնետիրական կապիտալի ավելացումը իրականացվել է բաժնետերերի կողմից ՀՀ դրամով և նրանք իրավունք ունեն ստանալ շահաբաժին և բաշխել կապիտալը ՀՀ դրամով:

Բաշխման ենթակա Բանկի պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր բանկային ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Բանկի կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված բաժնետիրական կապիտալի 15%-ի չափով:

26 Պայմանական պարտավորություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը կարգավորող օրենսդրական դաշտը աչքի է ընկնում հաճախակի կատարվող փոփոխություններով և լրացումներով: Վերջիններս երբեմն հստակ չեն, հակասական են և պահանջում են մեկնաբանություններ: Շատ դեպքերում, այս կամ այն հարցում տարբեր հարկային և իրավասու մարմիններ ունեն տարբեր մեկնաբանություններ:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

31 դեկտեմբեր 2009թ. և 2008թ. դրությամբ Բանկի նկատմամբ չի եղել որևէ դատական հայց: Հետևաբար Բանկի կողմից իրավական և հարկային պարտավորությունների գծով համապատասխան պահուստավորումներ չեն ձևավորվել:

Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ, երաշխիքներ և այլ ֆինանսական պայմանագրեր

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն վարկային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլվում հաշվեկշռում:

Դեկտեմբերի 31 դրությամբ անվանական կամ պայմանագրային գումարները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Չօգտագործված վարկային գծեր	761,078	261,150
Ակրեդիտիվներ	25,745	-
Տրամադրված երաշխիքներ	370,071	156,940
Ընդամենը վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	1,156,894	418,090

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով – բանկը որպես վարձակալող

Բանկն իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով կնքում է առևտրային վարձակալության պայմանագրեր շենք և տարածքներ վարձակալելու նպատակով:

Չեղյալ չհայտարարվող գործառնական վարձակալության գծով վճարվելիք ապագա ընդհանուր նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Մինչև 1 տարի	-	16,500
Ընդամենը պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով	-	16,500

Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում, և այլ երկրներին հատուկ բազմաթիվ ապահովագրության ձևաչափեր հիմնականում դեռևս կիրառելի չեն: Բանկը նախատեսում է իր գործունեության դադարեցմանը, ինչպես նաև իր

գույքի կամ գործունեության հետ կապված ապահովագրական դեպքերի ժամանակ առաջացող գույքի և շրջակա միջավայրի վնասի՝ երրորդ կողմի նկատմամբ պարտավորությանը վերաբերող մասնակի ապահովագրություն: Քանի դեռ Բանկը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ բացասական ազդեցություն Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

Սկսած 2005թ. Բանկը հանդիսանում է ավանդների պարտադիր ապահովագրական համակարգի անդամ: Նշված համակարգը գործում է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների և կանոնակարգվում է Ֆիզիկական անձանց բանկային ավանդների հատուցումը երաշխավորելու մասին օրենքով: Ապահովագրությունը մարում է Բանկի պարտավորությունները ֆիզիկական անձանց ավանդների գծով 2,000 հազար դրամ ընդհանուր գումարով (մինչև 1,000 հազար դրամ արտարժույթով ավանդների դեպքում) Բանկի սնանկացման և բանկային արտոնագրի հետ կանչման դեպքում:

27 Գործարքներ փոխկապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՄՍ 24 «Փոխկապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Բանկի կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

Բանկի վերջնական վերահսկող է համարվում միակ բաժնետերը՝ շվեյցարացի գործարար Վարդան Սիրմաբեքը:

Բանկն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլն: Նշված գործարքները իրականացվել են՝ շուկայում գործող պայմաններից և տոկոսադրույքներից ելնելով:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2009		2008	
	Բաժնետերեր	Ղեկավար անձնակազմը	Բաժնետերեր	Ղեկավար անձնակազմը
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ				
Վարկի մնացորդը 1 հունվարի դրությամբ, համախառն	-	187,493	-	35,865
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	-	386,380	-	188,330
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	-	(299,460)	-	(36,702)
Վարկի մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ, համախառն	-	274,413	-	187,493
Արժեզրկումից պահուստ	-	(2,744)	-	(2,512)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ	-	271,669	-	184,981
Տոկոսային եկամուտ վարկերի գծով	-	16,897	-	9,742
Վարկային կորուստների գծով ծախս	-	232	-	2,155
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ				
Ավանդներ 1 հունվարի դրությամբ	6,085,808	69,038	2,810,891	24,753
Տարվա ընթացքում մուտքեր	31,354,290	1,673,472	16,916,368	1,419,504
Տարվա ընթացքում ելքեր	(31,833,892)	(1,659,129)	(13,641,451)	(1,375,219)
Ավանդներ 31 դեկտեմբերի դրությամբ	5,606,206	83,381	6,085,808	69,038
Տոկոսային ծախսեր ավանդների գծով	116,512	1,420	210,588	-

Հազար ՀՀ դրամ	2009		2008	
	Բաժնետերեր	Ղեկավար անձնակազմը	Բաժնետերեր	Ղեկավար անձնակազմը
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ				
Մնացորդը 1 հունվարի դրությամբ	1,043,921	-	122	-
Տարվա ընթացքում մուտքեր	5,813,935	-	1,250,485	-
Տարվա ընթացքում ելքեր	(6,526,348)	-	(206,686)	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ	331,508	-	1,043,921	-
Տոկոսային եկամուտ	16,201	-	4,384	-
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ				
Մնացորդը 1 հունվարի դրությամբ	3,462	-	8,075	-
Տարվա ընթացքում մուտքեր	5,487,190	-	6,121,996	-
Տարվա ընթացքում ելքեր	(5,490,057)	-	(6,126,609)	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ	595	-	3,462	-
Տոկոսային ծախսեր	389	-	472	-
Տրամադրված երաշխիքներ				
	37,789	7,558	30,673	-
Այլ եկամուտներ և ծախսեր				
Միջնորդավճարների գծով ծախսեր	2130	1,399	104	1,292
Այլ եկամուտներ	4	6	-	-

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	257,815	246,978
Հատկացումներ կենսաթոշակային հիմնադրամին	16,674	15,612
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	274,489	262,590

Ղեկավար անձնակազմին և փոխկապակցված անձնանց տրամադրված վարկերը վճարման են ենթակա 2010թ-ից մինչև 2024թ. ընկած ժամանակահատվածում ընթացքում և դրանց միջին տոկոսադրույքը կազմում է 11% (2008թ.՝ 9%):

28 Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքները, որոնք հաշվեկշռում արտացոլված չեն իրենց իրական արժեքով, համապատասխան մնացորդային արժեքների հետ միասին ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2009		2008	
	Հաշվեկշռային արժեք	Իրական արժեք	Հաշվեկշռային արժեք	Իրական արժեք
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	2,030,121	2,030,121	2,465,474	2,465,474
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,595,767	2,595,767	2,871,730	2,871,730
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	10,376,790	10,376,790	7,156,858	7,156,858

**ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ**

Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	8,150,878	8,150,878	8,648,165	8,648,165
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	4,674,120	4,674,120	433,109	433,109
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	8,593,538	8,593,538	8,844,940	8,844,940

***Պահանջներ և պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների
նկատմամբ***

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից ելնելով և գեղջվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներից տրված վարկեր և փոխատվություններ

Փոփոխվող դրույքաչափերով գործիքների իրական արժեքը հավասար է իրենց հաշվեկշռային արժեքին: Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք գեղջվում են նման վարկային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Կիրառվելիք տոկոսադրույքերը կախված են վարկառուի վարկային ռիսկից և տատանվում են 10% մինչև 24% տարեկան և հիմնականում համընկնում են ընթացիկ տոկոսադրույքներին:

Այլ փոխառություններ

Ակտիվ գնանշվող շուկա չունեցող ֆիքսված և չգնանշվող տոկոսադրույքներով ավանդների և այլ փոխառությունների գնահատված իրական արժեքը սահմանվում է, ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք գեղջվում են նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող նոր պարտքային գործիքների տոկոսադրույքներով: Ֆիքսված տոկոսադրույքներով ավանդների և փոխառությունների տոկոսադրույքները հիմնականում համընկնում են ընթացիկ շուկայական տոկոսադրույքներին:

28.1 Իրական արժեքի հիերարխիա

Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

Մակարդակ 1 - նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված)։

Մակարդակ 2- Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) և թե՛ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող)։

Մակարդակ 3 - ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ)։

Հազար ՀՀ դրամ	2009			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
ՖԻՆԱՆՍԱՎԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Գնանշվող բաժնեմասային արժեթղթեր և պարտատոմսեր	32,861	-	-	32,861
Չգնանշվող պարտատոմսեր	-	6,678,500	-	6,678,500
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	-	7,070,431	-	7,070,431
Ընդամենը	32,861	13,748,931	-	13,781,792

Իրական արժեքի չափման մեթոդները և գնահատման մեխանիզմը չեն փոփոխվել նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի համեմատությամբ:

Չգնանշվող ՀՀ բաժնեմասային ներդրումներ

Բանկի ներդրումների իրական արժեքը չգնանշվող ՀՀ բաժնեմասային արժեթղթերում չի կարող արժանահավատորեն գնահատվել և հետևաբար դուրս է մնում այս բացահայտումից: Սեփական կապիտալի այս ներդրումների վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվության համար տես Ծան. 16-ը:

29 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Բանկի չզեղչված պայմանագրային պարտավորությունների մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 30.3-ում:

Հազար ՀՀ դրամ	2009							
	Ցախանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	2,030,121	-	-	2,030,121	-	-	-	2,030,121
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,331,537	-	190,874	2,522,411	73,356	-	73,356	2,595,767
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	881,863	-	990,453	1,872,316	7,603,024	901,450	8,504,474	10,376,790
Վաճառքի համար նատչելի ներդրումներ	330,868	23,180	743,795	1,097,843	5,591,562	82,528	5,674,090	6,771,933
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	5,903,346	1,167,085	-	7,070,431	-	-	-	7,070,431
	11,477,735	1,190,265	1,925,122	14,593,122	13,267,942	983,978	14,251,920	28,845,042
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	5,228,266	25,766	29,624	5,283,656	432,945	2,434,277	2,867,222	8,150,878
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,151,404	1,168,608	1,298,719	4,618,731	-	55,389	55,389	4,674,120
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	1,615,656	592,424	2,352,848	4,560,928	4,032,610	-	4,032,610	8,593,538
	8,995,326	1,786,798	3,681,191	14,463,315	4,465,555	2,489,666	6,955,221	21,418,536
Զուտ Դիրք	2,482,409	(596,533)	(1,756,069)	129,807	8,802,387	(1,505,688)	7,296,699	7,426,506
Կուտակված ճեղքվածք	2,482,409	1,885,876	129,807		8,932,194	7,426,506		

Հազար ՀՀ դրամ

2008

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթա- հանրա- գումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթա- հանրա- գումար	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	2,465,474	-	-	2,465,474	-	-	-	2,465,474
Թանկարժեք մետաղներ	110,496	-	-	110,496	-	-	-	110,496
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,894,503	934,751	15,383	2,844,637	27,093	-	27,093	2,871,730
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	628,825	1,187,443	471,400	2,287,668	4,022,206	846,984	4,869,190	7,156,858
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	247,537	219,733	925,180	1,392,450	761,618	259,343	1,020,961	2,413,411
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	8,055,331	-	-	8,055,331	-	-	-	8,055,331
	13,402,166	2,341,927	1,411,963	17,156,056	4,810,917	1,106,327	5,917,244	23,073,300
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ- ի նկատմամբ	8,061,915	4,854	18,296	8,085,065	120,643	442,457	563,100	8,648,165
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,734	431,375	-	433,109	-	-	-	433,109
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	1,630,140	606,565	3,984,447	6,221,152	2,623,788	-	2,623,788	8,844,940
	9,693,789	1,042,794	4,002,743	14,739,326	2,744,431	442,457	3,186,888	17,926,214
Զուտ դիրք	<u>3,708,377</u>	<u>1,299,133</u>	<u>(2,590,780)</u>	<u>2,416,730</u>	<u>2,066,486</u>	<u>663,870</u>	<u>2,730,356</u>	<u>5,147,086</u>
Կուտակված ճեղքվածք	<u>3,708,377</u>	<u>5,007,519</u>	<u>2,416,730</u>		<u>4,483,216</u>	<u>5,147,086</u>		

30 Ռիսկի կառավարում

Բանկային գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում: Ռիսկի կրումը ֆինանսական գործունեության անբաժանելի մասն է, և գործառնական ռիսկերը գործունեության անխուսափելի հետևանքն են: Այնուհանդերձ, Բանկի նպատակն է հասնել ռիսկերի և օգուտների միջև համապատասխան հավասարակշռության և նվազագույնի հասցնել Բանկի ֆինանսական վիճակի վրա անցանկալի ազդեցությունները:

Բանկի ռիսկի կառավարման քաղաքականության նպատակն է ախտորոշել և վերլուծել ռիսկերը, սահմանել ռիսկի համապատասխան սահմանաչափեր և հսկողություն, և արժանահավատ և նորացված տեղեկատվական համակարգերի միջոցով վերահսկել ռիսկերը և սահմանաչափերի պահպանումը: Բանկը պարբերաբար վերանայում է ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը և համակարգերը՝ շուկայում, ապրանքներում փոփոխություններն արտացոլելու և լավագույն փորձին հետևելու համար:

Ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է Ռիսկերի կառավարման բաժնի կողմից ըստ Բանկի Խորհրդի հաստատած քաղաքականության: Ռիսկերի կառավարման բաժինը ախտորոշում, գնահատում և հեջավորում է ֆինանսական ռիսկերը Բանկի գործառնական միավորների հետ սերտ համագործակցության միջոցով: Բանկի Խորհուրդը տրամադրում է սկզբունքներ ռիսկի ամբողջական կառավարման համար, ինչպես նաև քաղաքականություն՝ հատուկ բնագավառների վերաբերյալ, ինչպիսիք են փոխարժեքային ռիսկը, տոկոսադրույքի ռիսկը, վարկային ռիսկը, ածանցյալ և ոչ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների կիրառումը: Որպես ապահովում ներքին աուդիտը պատասխանատու է ռիսկի կառավարման անկախ գնահատման և հսկողության ընդհանուր միջավայրի համար:

Կարևորագույն ռիսկերն են վարկային ռիսկը, իրացվելիության ռիսկը, շուկայական ռիսկը և այլ գործառնական ռիսկը: Շուկայական ռիսկը ներառում է փոխարժեքների, տոկոսադրույքների և այլ գնային ռիսկերը:

30.1 Վարկային ռիսկ

Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է վարկային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Բանկին կորուստներ կարող է պատճառել: Վարկային ռիսկը Բանկի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Բանկն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Վարկային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի և փոխատվությունների տրամադրմանը և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք Բանկի ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ: Ռիսկն առկա է նաև արտհաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում, ինչպիսիք են վարկային պարտավորությունները: Վարկային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Բանկի վարկային կոմիտեի և Ռիսկերի կառավարման բաժնի կողմից և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Բանկի Խորհրդին:

30.1.1 Վարկային ռիսկի առավելագույն չափը՝ առանց երաշխիքի կամ այլ վարկային ապահովման

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է 2009 և 2008 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ վարկային ռիսկի ենթարկվելու վատագույն տարբերակը՝ առանց ապահովվածությունը հաշվի առնելու: Հաշվեկշռային ակտիվների համար վարկային ռիսկերը հիմնված են հաշվեկշռային զուտ արժեքների վրա:

Հազար ՀՀ դրամ	Ծանոթ.	Համախառն առավելագույն ռիսկի չափ 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Համախառն առավելագույն ռիսկի չափ 2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Մացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	13	1,727,214	2,314,742
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	14	2,595,767	2,871,730
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	15	10,376,790	7,156,858
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	16	6,771,933	2,413,411
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	24	7,070,431	8,055,331
Ընդամենը		28,542,135	22,812,072
Վարկային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ	26	1,156,894	418,090
Ընդամենը վարկային ռիսկ		29,699,029	23,230,162

Երբ ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով, վերևում ներկայացված գումարները ցույց են տալիս ընթացիկ ռիսկը, բայց ոչ առավելագույնը, որը կարող է առաջանալ ապագայում իրական արժեքների փոփոխություններից:

30.1.2 Վարկային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեգմենտներ

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ վարկային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ աշխարհագրական սեգմենտների:

Հազար ՀՀ դրամ	2009			
	ՀՀ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	ՏՀԶԿ	Ընդամենը
Մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	1,727,214	-	-	1,727,214
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,870,758	335,003	390,006	2,595,767
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	10,365,249	-	11,541	10,376,790
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	6,739,072	10,905	21,956	6,771,933
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	7,070,431			7,070,431
2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	27,772,724	345,908	423,503	28,542,135
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	21,871,725	167,115	773,232	22,812,072

Ակտիվները դասակարգվում են, հիմք ընդունելով այն երկիրը, որտեղ գործընկեր կողմը գրանցված է:

Արդյունաբերության ճյուղեր

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ վարկային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ արդյունաբերության ճյուղերի:

Հազար ՀՀ դրամ	Ֆինանսական կազմակերպություններ	Արդյունաբերություն	Էներգետիկա	Շինարարություն	Առևտուր	Սպառողական ոլորտ	Հիփոթեք	Այլ	Ընդամենը
Մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	1,727,214	-	-	-	-	-	-	-	1,727,214
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,595,767	-	-	-	-	-	-	-	2,595,767
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	2,217,448	2,482,501	127,904	2,075,294	112,752	784,628	2,576,263	10,376,790
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	6,174,995	-	355,830	-	221,533	-	-	19,575	6,771,933
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	7,070,431	-	-	-	-	-	-	-	7,070,431
2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17,568,407	2,217,448	2,838,331	127,904	2,296,827	112,752	784,628	2,595,838	28,542,135
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	14,903,295	1,600,509	702,663	113,457	2,436,767	1,141,466	1,029,826	884,089	22,812,072

30.1.3 Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և զսպողական քաղաքականություն

Բանկը կարգավորում է վարկային ռիսկի մակարդակները՝ մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի, ինչպես նաև վարկավորման ճյուղային կամ աշխարհագրական սեգմենտների գծով ընդունելի ռիսկի գումարների սահմանաչափեր սահմանելով:

Նման ռիսկերը պարբերաբար վերահսկվում են և դրանց կառավարումը ենթակա է վերանայման տարեկան կամ ավելի հաճախակի կտրվածքով: Ըստ ապրանքների, արդյունաբերության ճյուղերի և երկրների վարկային ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են Բանկի Խորհրդի կողմից:

Վարկային ռիսկի տեսանկյունից Բանկի խորհուրդը սահմանել է նաև գործընկերների ընտրության չափանիշներ՝ հիմնվելով հայտնի վարկանշային գործակալությունների (S&P's և Moody's Credit Rating Agencies) գնահատականի վրա: Եթե անհրաժեշտություն է առաջանում համագործակցել գործընկերոջ հետ, որը չունի համապատասխան ներդրումային վարկանիշ, ապա խորհուրդը վերջինիս համար բացառության կարգով սահմանում է համապատասխան սահմանաչափեր:

Մեկ վարկառուի գծով վարկային ռիսկի չափը, ներառյալ բանկերը և ֆինանսական կազմակերպությունները, ավելի սահմանափակված է Բանկի Խորհրդի կողմից սահմանված լրացուցիչ սահմանաչափերով հաշվեկշռային և հետհաշվեկշռային ռիսկերի համար, ինչպես նաև օրական սահմանաչափերով կապված առևտրային գործարքների հետ, ինչպիսիք են արտարժույթային ֆորվարդի պայմանագրերը: Ընթացիկ ռիսկերի ենթարկվելու սահմանաչափերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Վարկային ռիսկը նաև կառավարվում է վարկառուների և պոտենցիալ վարկառուների՝ մայր գումարի և տոկոսների վճարման կարողությունը պարբերաբար վերլուծելով և անհրաժեշտության դեպքում վարկի տրամադրման սահմանաչափերը փոխելով:

Ստորև ներկայացված են հատուկ հսկողության և զսպողական մի քանի այլ միջոցներ:

Գրավ

Բանկը կիրառում է բազմաթիվ միջոցներ վարկային ռիսկը զսպելու համար: Համընդհանուր գործելակերպ է հանդիսանում և հիմնական միջոցներից մեկն է համարվում տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց գրավ վերցնելը: Բանկը կանոններ է սահմանում գրավի հատուկ տեսակների ընդունելի լինելու կամ ռիսկերի զսպման վերաբերյալ: Վարկերի և փոխատվությունների համար գրավի հիմնական տեսակներն են.

- Հիպոթեքային պայմանագրերով գրավադրվող անշարժ գույքը,
- Կազմակերպությունների գործառնական ակտիվները՝ շենքերը, այլ հիմնական միջոցներ, պաշարները,
- Ֆինանսական գործիքները՝ պարտքային և բաժնեմասային արժեղթերը:

Վարկեր և փոխատվություններից տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեղթերը հիմնականում չեն ապահովվում:

Վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Անշարժ գույք	7,568,834	6,033,633
Շարժական գույք	486,913	27,133
Կառավարության երաշխիքներ	1,301,953	-
Կազմակերպությունների երաշխիքներ	329,413	446,315
Այլ կազմակերպությունների բաժնետոմսեր	471,568	222,577
Դրամական միջոցներ	64,087	90,806
Այլ	282,922	433,602
Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ (համախառն)	10,505,690	7,254,066

Վարկային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ

Այս գործիքների հիմնական նպատակը անհրաժեշտության դեպքում հաճախորդներին միջոցներ տրամադրելն է: Երաշխիքները և ակրեդիտիվները ենթակա են նույն վարկային ռիսկին, ինչ վարկերը: Ապրանքային և թղթային ակրեդիտիվները՝ Բանկի գրավոր հավաստումներն են հաճախորդների անունից, որոնք թույլ են տալիս երրորդ անձանց գումարներ ստանալ բանկից հատուկ պայմանների կատարման դեպքում, ապահովված են դրանց հետ կապված ապրանքների առաքմամբ և հետևաբար դրանք ավելի ապահով են, քան ուղղակի տրամադրվող վարկերը:

Վարկի տրամադրման պայմանական պարտավորություններն իրենցից ներկայացնում են վարկային գծերի չօգտագործված մասերը:

Այս դեպքում, հնարավոր կորուստների գումարը, որ Բանկը կարող է կրել, հավասար է չօգտագործված վարկային գծերի գումարին:

Սակայն հնարավոր վնասի իրական գումարն ավելի փոքր է, քան չօգտագործված վարկային գծերի ընդհանուր գումարը, քանի որ վարկային պարտավորությունները տրամադրվում են վարկառուների կողմից վարկերի տրամադրման որոշակի ստանդարտների պահպանման դեպքում: Բանկը հետևում է պարտավորությունների մարման ժամկետներին, քանի որ երկարաժամկետ պարտավորությունները պարունակում են ավելի բարձր վարկային ռիսկ, քան կարճաժամկետ պարտավորությունները:

30.1.4 Արժեզրկում և պահուստավորման քաղաքականություն

Վարկերի արժեզրկման գնահատման հիմնական հատկանիշներն են մայր գումարի կամ տոկոսների վճարումների 90 օրից ավել ուշացումները, վարկառուների դրամական հոսքերի հետ կապված դժվարությունները, վարկային ռեյտինգների նվազումները, պայմանագրերի նախնական պայմանների խախտումները: Բանկը արժեզրկման գնահատումը կատարում է անհատապես և խմբային եղանակով:

Արժեզրկման անհատական գնահատում

Բանկը որոշում է յուրաքանչյուր անհատապես նշանակալի վարկի կամ փոխառության համապատասխան պահուստի չափը անհատական հիմքով: Պահուստի գումարի որոշման ժամանակ հաշվի առնվող գործոններից են վարկառուի բիզնես ծրագրի վստահելիությունը, ֆինանսական դժվարությունները հաղթահարելու կարողությունը, ծրագրված հասույթները և սպասվող շահաբաժինների վճարումները անվճարունակության դեպքում, այլ ֆինանսական օգնության հնարավորությունը, գրավի իրացվելի արժեքը, սպասվող դրամական հոսքերի ժամկետները: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են

յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե չկանխատեսված հանգամանքները չեն պահանջում հատուկ ուշադրություն:

Արժեզրկման խմբային գնահատում

Խմբային գնահատումը կատարվում է ոչ նշանակալի վարկերի գծով (ներառյալ կրեդիտ քարտերը, հիպոթեքները և չապահովված սպառողական վարկերը), ինչպես նաև անհատապես նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների գծով, որոնց համար դեռ չկան արժեզրկման ակնհայտ հատկանիշներ: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսվա դրությամբ՝ դասակարգված յուրաքանչյուր խմբի համար առանձին:

Խմբային գնահատումը հաշվի է առնում այն արժեզրկման գումարը, որը հնարավոր է առաջանա պորտֆելում, նույնիսկ եթե անհատական գնահատման մեջ արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն չկա: Արժեզրկման կորուստները գնահատվում են հաշվի առնելով հետևյալ տեղեկատվությունը՝ պորտֆելում կորուստների պատմությունը, ընթացիկ տնտեսական իրավիճակը, կորուստն առաջանալու և անհատապես բացահայտվելու մոտավոր ժամկետը, արժեզրկման դեպքում սպասվող վճարումները:

Ֆինանսական երաշխիքների և ակրեդիտիվների արժեզրկման գնահատումը և պահուստավորումն իրականացվում է նույն կերպ՝ ինչ վարկերինը:

Չարժեզրկված, ոչ ժամկետանց վարկեր և փոխատվություններ

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է չարժեզրկված և ոչ ժամկետանց վարկերի որակը՝ հիմնված կորուստների պատմության վրա:

Չազար ՉՉ դրամ

	2009	2008
Չաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ		
Արդյունաբերություն	1.5%	-
Այլ	-	0,1%

Վարկային ռիսկ պարունակող այլ ֆինանսական ակտիվների գծով 2009 և 2008թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը կորուստներ չի ունեցել:

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկեր

Բանկը 31.12.09թ. և 31.12.08թ. դրությամբ ժամկետանց վարկեր չի ունեցել:

Վերանայված վարկեր

Բանկը 31.12.09թ. և 31.12.08թ. դրությամբ վերանայված վարկեր չի ունեցել:

30.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Շուկայական ռիսկը կառավարվում և վերահսկվում է զգալունության վերլուծությունների և սթրես քեստի օգնությամբ: Արտարժույթի ռիսկը կառավարվում է հեջավորման և դիրքերի կառավարման միջոցով:

30.2.1 Շուկայական ռիսկ – Ոչ առևտրային

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Բանկի ֆինանսական գործիքների հետ կապված

դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազմավարություն է օգտագործվում դրանք սահմանված շրջանակներում պահելու համար:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Բանկի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով:

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է մեկ տարվա զուտ տոկոսային եկամտի վրա՝ 31.12.09թ. դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող տատանվող տոկոսադրույքով ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով՝ ներառյալ հեջավորման գործիքների ազդեցությունը: Կապիտալի զգայունությունը հաշվարկվում է վերագնահատելով վաճառքի համար մատչելի հաստատուն տոկոսադրույքով ակտիվները, ներառյալ հեջերի և որպես դրամական հոսքերի հեջ բնորոշված սվոփերի ազդեցությունները, 31.12.09թ. դրությամբ՝ հիմք ընդունելով տոկոսադրույքների ենթադրվող փոփոխությունները:

Կապիտալի զգայունությունը վերլուծվում է ըստ ակտիվի կամ սվոփի իրացման ժամկետների: Կապիտալի ընդհանուր զգայունությունը հիմնված է այն ենթադրության վրա, որ եկամտաբերության կորում կան զուգահեռ փոփոխություններ, մինչդեռ ըստ ժամկետների վերլուծությունը ցույց է տալիս զգայունությունը ոչ զուգահեռ փոփոխությունների նկատմամբ:

Հազար ՀՀ դրամ 2009

Արտարժույթ	Կապտիալի զգայունություն						
	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Զուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Մինչև 6 ամիս	6 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
ՀՀ դրամ	+1	-	(193)	(565)	(31,284)	(6,300)	(38,342)
ԱՄՆ դոլար	+1	-	(2)	-	-	-	(2)
ՀՀ դրամ	(1)	-	194	566	31,403	6,376	38,539
ԱՄՆ դոլար	(1)	-	2	-	-	-	2

Հազար ՀՀ դրամ 2008

Արտարժույթ	Կապտիալի զգայունություն						
	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Զուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Մինչև 6 ամիս	6 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
ՀՀ դրամ	+1	-	(150)	(335)	(7,897)	(14,099)	(33,481)
ԱՄՆ դոլար	+1	-	(2)	(5)	(33)	-	(40)
ՀՀ դրամ	(1)	-	155	340	8,268	14,099	22,936
ԱՄՆ դոլար	(1)	-	2	5	33	-	40

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Բանկը սահմանել է

սահմանաչափեր արտարժույթային դիրքերի համար: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և այն սահմանված շրջանակներում պահելու համար հեջավորման ռազամվարություն է օգտագործվում:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկվում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով, ֆինանսական աղբյուրների մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների հետ) և կապիտալի վրա (կապված արտարժույթային սվոփերի և որպես դրամական հոսքերի հեջ օգտագործված արտարժույթի ֆորվարդների պայմանագրերի իրական արժեքի փոփոխության և կապիտալի գործիքների հետ): Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է ֆինանսական աղբյուրների մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ զուտ աճ:

Չազար 33 դրամ	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	2009		2008
		Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը
ԱՄՆ դոլար	+10	9,317	+20	(27,383)
Եվրո	+10	1,277	+20	(4,787)

Բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ունի հետևյալ տեսքը.

Չազար 33 դրամ	Ընդամենը			
	33 դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ 33 ԿԲ-ում	684,572	1,343,031	2,518	2,030,121
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	391,595	2,195,366	8,806	2,595,767
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	5,480,293	4,865,638	30,859	10,376,790
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	6,739,072	32,861	-	6,771,933
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	7,070,431	-	-	7,070,431
	20,365,963	8,436,896	42,183	28,845,042
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Պարտավորություններ 33 ԿԲ-ի նկատմամբ	8,150,878	-	-	8,150,878
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	4,144,263	504,717	25,140	4,674,120
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	748,796	7,836,407	8,335	8,593,538
	13,043,937	8,341,124	33,475	21,418,536
Զուտ դիրք 2009 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,322,026	95,772	8,708	7,426,506

Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2009 թ. դեկտեմբերի 31-ին	727,956	428,938	-	1,156,894
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	15,324,054	7,711,574	37,672	23,073,300
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	9,963,282	7,957,452	-	17,926,214
Ձուտ դիրք 2008 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,250,282	(135,382)	32,192	5,147,086
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2008 թ. դեկտեմբերի 31-ին	135,195	282,895	-	418,090

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը հիմնականում ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը, բայց ներառում է նաև ՏՀԶԿ-ի երկրների արժույթները: Ոչ փոխարկելի գումարները վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությանը:

30.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Բանկի ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի զսպման նպատակով Բանկը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Բանկը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բանկն ունի նաև ապահով վարկային գծեր, որ նա կարող է օգտագործել իրացվելիության կարիքները բավարարելու համար: Բացի այդ Բանկը ՀՀ կենտրոնական բանկում պահում է իր որոշ դրամով պարտավորությունների 8%-ի և որոշ արտարժույթով պարտավորությունների 12%-ի չափով պահուստավորման գումար (տես ծանոթագրություն 13-ը): Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ մասնավորապես:

Բանկի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

Ստորև ներկայացվում է 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվեկշռի ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Տես ծանոթագրություն 29-ը այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես: Սակայն Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ շատ հաճախորդներ անմիջապես վճարում չեն պահանջի, և աղյուսակը չի արտացոլում սպասվող դրամական հոսքերը Բանկի կողմից ավանդների պահպանման պատմությամբ:

Հազար ՀՀ դրամ	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	2009				Ընդամենը
		1 - 3 ամիս	3 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	5,251,901	26,077	30,517	515,976	3,627,073	9,451,544
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,163,782	1,186,537	1,348,533	-	74,775	4,773,627
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	1,622,296	602,812	2,455,987	5,026,952	-	9,708,047
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	9,037,979	1,815,426	3,835,037	5,542,928	3,701,848	23,933,218
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	761,078	138,082	101,892	155,842	-	1,156,894

Հազար ՀՀ դրամ	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	2008				Ընդամենը
		1 - 3 ամիս	3 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	8,090,076	4,913	18,847	138,822	612,803	8,865,461
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,734	436,102	-	-	-	437,836
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	1,635,499	615,871	4,006,280	3,198,865	-	9,456,515
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	9,727,309	1,056,886	4,025,127	3,337,687	612,803	18,759,812
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	261,150	68,039	50,386	38,515	556,957	418,090

31 Կապիտալի համարժեքություն

Բանկը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք բանկային գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Բանկի կապիտալի համարժեքությունն այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև օգտագործելով Բանկային Վերահսկողություն Բազելյան Հանձնաժողովի, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Բանկը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը

համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 12%:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը, գլխավոր պահուստը: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է երկրորդային կապիտալը, որը ընդգրկում է վերագնահատման պահուստները:

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Բանկը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ բոլոր պահանջները:

2009թ. հունվարի 1-ից ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանվում է ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափ 5,000,000 հազար ՀՀ դրամ գումարով:

Grant Thornton

www.gta.am